

Vad är viktigt i valet av företagsform

En studie av aktiebolag inom lantbrukssektorn

Carl Berglert & Adam Lagerfelt

Examensarbete/Självständigt arbete • 30 hp

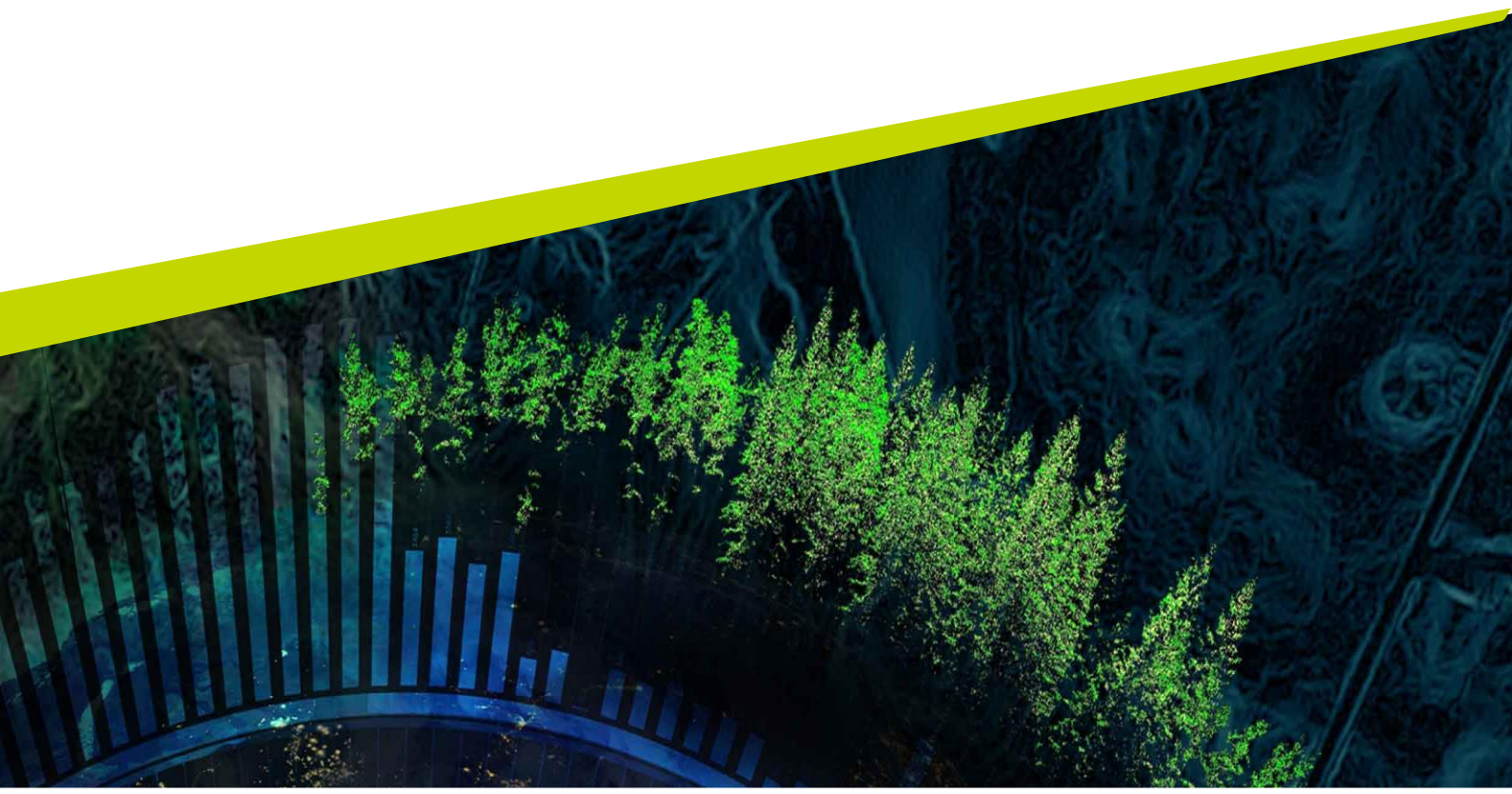
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap/Institutionen för ekonomi

Agronomprogrammet - ekonomi

Examensarbete/SLU, 1573 • ISSN 1401-4084

Uppsala 2024

Vad är viktigt i valet av företagsform? En studie av aktiebolag i lantbrukssektorn

Carl Berglert & Adam Lagerfelt

Handledare: Richard Ferguson, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institution för ekonomi

Examinator: Karin Hakelius, Sveriges Lantbruksuniversitet, universitet, Institution för ekonomi

Omfattning: 30 hp

Nivå och fördjupning: Avancerad nivå, A2E

Kurstitel: Självständigt arbete i företagsekonomi

Kurskod: EX0906

Program/utbildning: Agronomprogrammet - ekonomi

Kursansvarig inst.: Institutionen för ekonomi

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2024

Upphovsrätt: Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.

Serietitel: Examensarbete/SLU, Institutionen för Ekonomi

Delnummer i serien: 1573

ISSN: 1401-4084

Nyckelord: Företagsform, aktiebolag, lantbruk, rationella val

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap

Institution för ekonomi

Sammanfattning

Det har länge funnits en trend med att antalet jordbruksföretag i Sverige minskar och från 2010 har antalet företag minskat från 71 000 till 58 000. Antalet jordbruksföretag som bedrivs i aktiebolag har dock under samma period legat stabilt kring 5200 vilket har resulterat i att andelen aktiebolag ökat från 7,4 till 9,4 procent under perioden. I och med den gällande jordförvärvslagen går det inte att förvärva åkermark som juridisk person, med vissa undantag. Detta har resulterat i att det oftast är driften som bedrivs i aktiebolagsform i de verksamheter som har denna företagsform. Fastställandet av det optimala valet av företagsform är dock utmanande på grund av många påverkande faktorer och komplexa regelverk. Det kan speciellt vara utmanande i mindre familjeföretag där verksamheten påverkas av ytterligare parametrar såsom ägarnas familjesituation där verksamheten på sikt behöver anpassas för kommande generationsväxlingar och ta familjens samarbete i verksamheten i beaktning. Faktorer som skiljer företagsformerna åt är bland annat dess olika skatteregler, struktur samt ansvarsfördelning.

Denna studie har som syfte att ge en djupare förståelse kring varför småföretagare väljer att starta aktiebolag baserat på företags finansiella situation och mål. Därav kommer studien att analysera tre olika fallföretag som med utgångspunkt i studiens teoretiska ramverk vilket omfattar företagsform, strategi, rationella val och värderingar. Studien utgår från en kvalitativ metod med induktiv ansats där tre semistrukturerade intervjuer har utförts, analyserats och format ett resultat som ligger till grund för studiens diskussion och slutsats.

Studiens resultat visar att lönsamheten är central inom de verksamheter som har undersökts, de bakomliggande orsakerna till att vilja vara lönsam varierar dock och är förankrade i företagarnas individuella målsättningar. Lantbrukarna uppnår genom aktiebolaget en högre lönsamhet, då skattemässiga verktyg såsom 3:12-reglerna lett till en lägre beskattning i verksamheterna. För att ytterligare minska skatter har vissa även kombinerat skattemässiga verktyg från den enskilda näringsverksamheten, som räntefördelning. Genom en god skatteplanering kan enligt resultatet en bättre lönsamhet uppnås. Respondenterna identifierar även fördelar med aktiebolagsformens tydliga struktur och möjligheten till lika ägande ses som fördelaktigt för att underlätta familjesamarbete och generationsskifte samt skapa en ökad samhörighet och förståelse från närstående.

Nyckelord: Företagsform, aktiebolag, lantbruk, rationella val

Abstract

There has been a long-standing trend in Sweden where the number of agricultural enterprises is decreasing. Since 2010, the number of such enterprises has dropped from 71,000 to 58,000. However, the number of agricultural enterprises operating as limited companies has remained stable at around 5,200 during the same period, resulting in the percentage of limited companies increasing from 7.4 to 9.4 percent. Due to the existing land acquisition law, it is not possible to acquire arable land as a legal entity, with some exceptions. This has led to the majority of operations being conducted in the form of limited companies for those adopting this legal structure. Determining the optimal choice of legal form is challenging due to numerous influencing factors and complex regulations, especially in smaller family enterprises where additional parameters, such as the owners' family situations, must be considered. This is crucial for adapting the business for future generational transitions and taking the family's collaboration in the business into account. Factors distinguishing the legal forms include different tax rules, structure, and distribution of responsibilities.

This study aims to provide a deeper understanding of entrepreneurs' strategies regarding the choice of legal form based on the financial situation and goals of the enterprises. Therefore, the study will analyze three different case companies based on the theoretical framework, which includes legal form, strategy, rational choices, and values. The study adopts a qualitative method with an inductive approach, conducting three semi-structured interviews that have been analyzed to form results serving as the basis for the study's discussion and conclusions.

The study's findings indicate that profitability is central to the examined enterprises, although the underlying reasons for seeking profitability vary and are anchored in the individual goals of the entrepreneurs. Farmers achieve higher profitability through the limited company, as tax tools such as the 3:12 rules have resulted in lower taxation. To further reduce taxes, some have also combined tax tools from sole proprietorship, such as interest distribution. According to the results, better profitability can be achieved through effective tax planning. Respondents also identify advantages in the clear structure of the limited company form, and the possibility of equal ownership is seen as advantageous for facilitating family collaboration and generational succession, as well as creating increased cohesion and understanding among relatives.

Keywords: Legal entity, limited company, agriculture, rational choices

Förord

Vi vill börja med att tacka vår handledare Richard Fergusson för hans stöd och synpunkter under arbetets gång. Vi vill även rikta ett stort tack till de respondenter som tagit sig tid för intervju och visat ett stort intresse. Till sist, ett stort tack till våra kurskamrater som stöttat med opponering och fika under årets mörka månader.

Innehållsförteckning

FÖRORD	6
1. INTRODUKTION	12
1.1 BAKGRUND	12
1.2 TEORETISK PROBLEMFÖRMULERING	15
1.3 EMPIRISK PROBLEMFÖRMULERING	16
1.4 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	17
1.5 AVGRÄNSNINGAR.....	17
1.6 RAPPORTENS STRUKTUR.....	17
2. BEGREPPSFÖRKLARING	19
2.1 VANLIGA FÖRETAGSFÖRMER OCH DESS REGLER	19
2.1.1 Aktiefbolag	19
2.1.2 Enskild näringsverksamhet	20
2.1.3 Enkelt bolag	20
2.2 INKOMSTSLAGEN	21
2.2.1 Inkomst av tjänst	21
2.2.2 Inkomst näringsverksamhet.....	21
2.2.3 Inkomst av kapital	22
2.3 SKATTEMÄSSIGA VERKTYG.....	22
2.3.1 Räntefördelning.....	22
2.3.2 3:12 reglerna.....	23
2.3.4 Expansionsfond	24
2.3.5 Periodiseringsfond	25
2.3.6 Avskrivningar och överavskrivningar	25
3. TEORIER	26
3.1 FÖRETAGSFÖRM.....	26
3.2 RATIONAL CHOICE THEORY	27
3.3 MÄNSKLIGA VÄRDERINGAR.....	27
3.4 STRATEGI.....	28

3.5 TEORETISK SYNTES.....	29
4. METOD	31
4.1 FORSKNINGSMETOD.....	31
4.2 LITTERATURGENOMGÅNG.....	32
4.3. STUDIENS UTFORMNING.....	33
4.4 DATAINSAMLING	33
4.4.1 Semistrukturerade intervjuer.....	34
4.4.2 Urval.....	35
4.5 ANALYSMETOD.....	35
4.6 KVALITETSKRITERIER	36
4.7 ETISKA KRITERIER	37
4.8 KRITISK REFLEKTION	38
5 EMPIRI	39
5.1 Företagsbeskrivning.....	39
5.1.1 Företag A	39
5.1.2 Företag B	40
5.1.3 Företag C.....	41
5.2 VAD HAR LANTBRUKARNA FÖR STRATEGI FÖR ATT FÅ UT MEDEL FÖR PRIVAT KONSUMTION?.....	43
5.2.1 Företag A	43
5.2.2 Företag B	43
5.2.3 Företag C.....	43
5.3 VAD SER LANTBRUKARNA FÖR FÖR- OCH NACKDELAR MED VALD FÖRETAGSFÖRM?.....	44
5.3.1 Företag A	44
5.3.2 Företag B	45
5.3.3 Företag C.....	46
5.4 VAD HAR LANTBRUKARNA FÖR MÅL MED SIN VERKSAMHET?.....	47
5.4.1 Företag A	47
5.4.2 Företag B	48
5.4.3 Företag C.....	48
5.5 HUR SER LANTBRUKARNA PÅ VALET AV FÖRETAGSFÖRM MED HÄNSEENDE PÅ RISK?.....	50
5.5.1 Företag A	50
5.5.2 Företag B	50
5.5.3 Företag C.....	50
6. ANALYS OCH RESULTAT	51
6.1 FALLFÖRETAGENS STRUKTUR OCH DESS BAKOMLIGGANDE ORSAKER	51
6.2 VAL AV AKTIEBOLAG UTIFRÅN LÖNSAMHET.....	51
6.3 VAL AV AKTIEBOLAG UTIFRÅN STRUKTUR.....	53
6.4 VAL AV AKTIEBOLAG UTIFRÅN VÄRDERINGAR OCH MÅL.....	53

6.5 RESULTAT AV ANALYSEN	54
7. DISKUSSION.....	56
7.1 DISKUSSION UTIFRÅN TIDIGARE STUDIER	56
7.2 METODDISKUSSION.....	57
7.3 VIDARE FORSKNING	58
8. SLUTSATS.....	59

Tabellförteckning

Tabell 1. Bakgrundsbeskrivning av respondenterna.....	38
Tabell 2. Respondenternas strategi för att ta ut medel att leva för	40
Tabell 3. För och nackdelar med vald företagsform enligt respondenterna	43
Tabell 4. Respondenternas mål med deras verksamhet	45

Figurförteckning

Figur 1. Studiens struktur	16
Figur 2. Studiens teoretiska ramverk	28

1. Introduktion

1.1 Bakgrund

Det totala antalet jordbruksföretag har sedan 2010 minskat från cirka 71 000 till 58 000 (Jordbruksverket, 2022a). Trots detta har antalet jordbruksföretag, som bedrivs av juridisk person, legat stabilt runt 5 200 stycken. Denna förändring innebär att andelen företag som drivs som juridisk person ökat från 7,4 till 9,4 procent under perioden. Motsvarande andel 1981 var 0,46 procent (Malmenstedt 2019). Lantbruken har under den senaste tiden gått mot att bli allt färre men samtidigt större. Antalet företag som brukar mer än 100 hektar åkermark har både i andel och antal ökat sedan 2010 och brukade 2022 två tredjedelar av Sveriges totalt brukade areal (Jordbruksverket, 2022b). Det är även lantbruksföretag som brukar mer än 100 hektar åkermark där andelen juridiska personer är högst, 12,7 procent (Jordbruksverket, 2022b).

Valet av företagsform är ett strategiskt viktigt beslut för företagare, men att fastställa den optimala strategin är utmanande på grund av många påverkande faktorer och komplexa regelverk. För familjeföretag kan valet bli än mer komplicerat då företagets struktur i stor utsträckning påverkar de beslutsfattandes och dess närståendes privata ekonomi och tillgångar (Goldberg 2007). Lantbruksföretag skiljer sig åt i både storlek, inriktning, lönsamhet och ägarstruktur, vilket gör det komplicerat att dra generella slutsatser kring det mest rationella valet av företagsform. För att kunna fatta välgrundade beslut krävs att lantbrukare är välinformerade och besitter kunskap om relevanta lagar och regler samt kan anpassa sin strategi utefter detta på ett effektivt sätt. Företagsformernas olika skattemässiga förutsättningar är ett område där många lantbrukare saknar tillräcklig kunskap (Malmborg 2023). Det finns en stor potential till förbättring när det kommer till valet av företagsform och genom att förbättra sin strategi kan lantbrukare öka sin ekonomiska hållbarhet (ibid.).

Skatteplanering kan användas för att reducera företagets skattesatser och därigenom förbättra lönsamheten. Skatteplanering blir således ett viktigt verktyg i en bransch som tampas med lönsamhetssvårigheter (Malmberg 2023). Genom att ta tillvara på skattemässiga planeringsverktyg som räntefördelning eller 3:12 reglerna kan lönsamheten förbättras hos företag. Fler exempel på skattemässiga planeringsverktyg är expansionsfond och periodiseringsfond som kan användas för att hantera företags resultat (ibid.). En mer ingående förklaring kring dessa begrepp följer i kapitel 2. Enbart tre av tio lantbrukare anser att deras lönsamhet under 2022 har varit ”mycket god” eller ”ganska god” (Lantbruksbarometern 2022). Detta har resulterat i en ökande andel lantbrukare, som planerar för lönsamhetsförbättrande åtgärder för sin verksamhet (ibid.). För att uppnå en positiv ekonomisk utveckling i en organisation behövs en väl genomtänkt strategi. Ett strategiskt beslut som lantbrukare måste överväga är valet av företagsform (Axelsson 2006). Inom lantbrukssektorn har valet av företagsform förändrats med tiden, tillsammans med jordbruksföretagens storlek och antal (Jordbruksverket, 2022a).

Företagsformerna enskild näringsverksamhet, som även kan kallas enskild firma, och aktiebolag, omfattas av olika lagar och regler (Företagarna u.å.). Det finns flertalet för- och nackdelar med de olika företagsformerna. En fördel med att bedriva aktiebolag är bland annat att bolaget i sig blir en juridisk person och det är därmed bolaget som ingår avtal, har anställd personal och äger saker, inte en privatperson (Bolagsverket 2020). Detta kan ses som en fördel då ägaren själv inte behöver stå som ansvarig för ingångna avtal och andra förpliktelser. Att istället ha en enskild näringsverksamhet kan vara enklare för individen då denna företagsform inte omfattas av lika många regler och formkrav. Det krävs exempelvis att det upprättas en styrelse och positioner som verklig huvudman och ordförande behöver tillsättas i ett aktiebolag. Det krävs dessutom att aktiebolaget har styrelsemöten minst en gång per år där bolagets resultat- och balansräkning fastställs. Inom lantbrukssektorn är uteslutande del av företagen bestående av enskild firma och aktiebolag (Jordbruksverket, 2022a). Företagsformerna har flera skillnader vad gäller regler och struktur vilket kommer att redovisas mer ingående i kapitel 2 i denna uppsats.

Enligt Skatteverket är alla fastigheter som inte är kvalificerade som en privatbostadsfastighet definierade som näringsfastigheter. Alla former av skogs- och lantbruksfastigheter definieras därmed som näringsverksamheter. Enligt inkomstskattelagen (13 Kap 1§) skall den som äger

en skogs- och lantbruksfastighet även bedriva en näringsverksamhet, vilket således blir i form av en enskild firma i ägarens namn. Jordförvärvslagen har som syfte att reglera vem som får förvärva fastigheter taxerade som lantbruksenheter (Jordbruksverket 2021). Anledningen till att lagen finns är dels för att bibehålla balansen i markinnehav mellan juridiska och fysiska personer dels minska riskerna för att juridiska personer konkurrerar ut enskilda markägare. Hur aktiebolag får förvärva jord- och skogsfastigheter regleras i jordförvärvslagens fjärde paragraf. Grundregeln är att det inte är tillåtet för en juridisk person att förvärva jord- och skogsmark. En annan anledning är att förhindra personer att förvärva mark i glesbygdsområden där de inte har som avsikt att bosätta sig eller verka. Enligt jordförvärvslagen (Regeringen 1979) krävs jordförvärvstillstånd för en juridisk person som vill köpa mark av en fysisk person eller dödsbo, samt om köp av mark sker i ett glesbygdsområde, alternativt ett omarronderingsområde. Juridiska personer kan beviljas förvärvstillstånd på fem olika grunder.

- Om den juridiska personen kan antas komma eller under de fem närmast föregående åren har avstått lantbruksegendom som ungefär motsvarar den tilltänkta fastighetens förmåga vad gäller produktion.
- Om avstående har skett eller kan antas ske till fysisk person eller staten för naturvårdsändamål
- Om egendomen är avsedd för annat ändamål än jord- eller skogsbruk
- Om förvärvet i huvudsak avser skog och förvärvaren bedriver industriell verksamhet där avkastning från skogen kan användas i industrin.
- Förvärvet sker från annan juridisk person

Länsstyrelsen kan även göra vissa undantag men då krävs särskilda skäl (Regeringen 1979). Lagstiftningen gör det svårt för juridiska personer att anskaffa jordbruksmark och bedriva hela lantbruksverksamheten i samma bolag. Detta gör att det praktiskt taget är frågan om att bedriva en enskild firma alternativt en kombination av aktiebolag och enskild firma för den som i dagsläget äger sin mark som privatperson och som inte har möjlighet att uppfylla jordförvärvslagens undantag.

Tidigare forskning visar att det kan vara en kombination av företagsformerna, enskild näringsverksamhet och aktiebolag som kan ha det bästa ekonomiska utfallet med utgångspunkt i de skatterättsliga lagar som idag finns i Sverige (Malmenstedt 2019). Vid val av företagsform

bör man se till vad företaget har för förutsättningar och deras mål med verksamheten. Företagares mål grundar sig i vad som är viktigt för personen, alltså dess värderingar (Malmberg 2023).

1.2 Teoretisk problemformulering

Tidigare forskning inom området har fokuserat på vilka råd amerikanska företagsrådgivare ger sina kunder kring valet av företagsform baserat på vilka förutsättningar företagen har (Blair & Marcum 2015). Vilka råd rådgivaren gav var baserade på flera faktorer däribland företagets ägandeförhållande, dess lönsamhet, risk och startkapital (ibid.) Det finns även forskning som har undersökt anledningen till att antalet företagare som bedriver fler företagsformer parallellt ökat i USA, detta med förklaringen att företagaren vill optimera företagsstrukturen för att minimera skatt samt att det kan vara ett steg i generationsväxling på gården (Featherstone et al. 2012). Studier har även gjorts för val av företagsform för familjeföretag i USA och tar upp komplexiteten verksamheter med flera familjemedlemmar som ägare resulterar i (Goldberg 2007). Även olika val av företagsform eller kombinationer av dessa har studerats, jämförts och man har kommit fram till att vissa strategier kan vara mer ekonomiskt rationella än andra men att frågan är relativt komplex (Borden 2018). Även detta har studerats i en amerikansk kontext.

Det har även gjorts studier kring hur man bör välja företagsform utifrån ekonomiska incitament enligt svenska skatteregler (Malmenstedt 2019). Studien påvisade att en kombination av enskild firma och aktiebolag i många fall är det mest rationella valet enbart utefter ekonomiska aspekter. Den tidigare forskningen har även vägt vilka faktorer som har vägt tyngst i valet av företagsform för verksamheter i allmänhet i Sverige. Denna forskning har påvisat att de finansiella faktorerna såsom skattesats och kapitalbehov väger något tyngre än de sociala faktorerna såsom riskbenägenhet och utbildningsnivå (Åkesson & Lundin 2011). Det finns dock luckor i befintlig litteratur kring vilka faktorer som påverkar mindre familjeägda företag, utifrån deras situation och mål med sin verksamhet, i deras val av företagsform i en svensk kontext. Denna uppsats har som avsikt att fördjupa kunskapen kring rationella val gällande valet mellan att bedriva enbart enskild firma alternativt enskild firma i kombination med ett driftsbolag med aktiebolag som företagsform. Detta i mindre familjeägda företag i Sverige baserat på företagets situation och mål med sin verksamhet. Författarna använder sig av lantbruksföretag och ser till hur lantbrukare agerar, planerar och styrs utifrån deras

förutsättningar och mål, för att bilda en djupare teoretisk förståelse inom företagsekonomi samt fylla de kunskapsluckor som finns i litteraturen för företagares val av företagsform.

1.3 Empirisk problemformulering

Vilken företagsform som är optimal för den enskilde lantbrukaren är svår att avgöra då det är många parametrar som spelar roll samt att regelverken är relativt komplexa. Lantbrukares olika förutsättningar vad gäller exempelvis storlek, inriktning, lönsamhet och ägarstruktur gör att frågan om optimal strategi kring valet av företagsform är svår att avgöra. Lantbrukare som vill göra ett rationellt val behöver vara välinformerade kring de lagar och regler som de har att förhålla sig till samt skapa sig förståelse kring hur en de kan anpassa deras strategi på optimalt sätt. Lantbrukaren har stor förbättringspotential kring frågor som rör företagsform och strategier kring skatteplanering och många skulle med en bättre optimerad strategi uppnå högre ekonomiskt hållbarhet (Malmberg 2023).

Genom att studera hur företag i praktiken agerar, planerar och styrs utifrån de förutsättningar och mål ägarna har med sin verksamhet samt hur de motiverar sitt val av företagsform genereras en fördjupad bild kring vilka för- och nackdelar som existerar, beroende på lantbrukarens situation. Genom att även undersöka vad sakkunniga inom området anser kring frågan kan en fördjupad kunskap kring hur lantbrukare bör tänka i valet av företagsform ur ett företagsekonomiskt perspektiv uppnås. En fördjupad kunskap kan ligga till grund för företag som i framtiden står inför val av företagsform. Att öka kunskapen kring hur lantbrukare agerar utifrån de regelverk som de har att förhålla sig till kan även göra det enklare för lantbrukare att ompröva sitt val av företagsform i syfte att bli mer långsiktigt ekonomiskt hållbar. Eftersom många lantbrukare inte har en optimal strategi kring företagsform för sin verksamhet (Malmberg 2023) är det relevant att ge svar på det empiriska problemet.

1.4 Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att fördjupa förståelsen kring varför småföretagare väljer att starta aktiebolag baserat på företags finansiella situation och mål. För att uppnå syftet har lantbruksföretagare valts att studeras och följande frågeställningar har formulerats:

- Vilka faktorer är viktiga för lantbrukare i sitt val av företagsform?

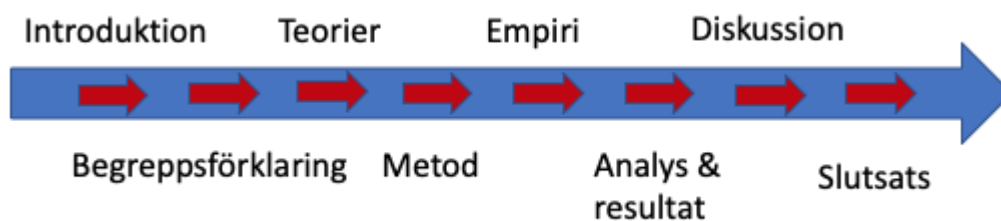
1.5 Avgränsningar

Uppsatsen kommer att avgränsas till att endast studera vilka strategier lantbrukaren har vad gäller företagsstruktur och då kring valet av företagsform för driften av lantbruket. Den inhämtade empirin kommer endast att inhämtas från svenska företag lokaliserade i Östergötland som bedriver aktiebolag utöver deras enskilda näringsverksamhet. Den regionala avgränsningen är gjord på grund av studiens genomförande då författarna vill ha möjlighet att träffa lantbrukarna på deras gård. Intervjuer kommer endast att ske med personer som är väl insatta i ekonomin i sin verksamhet och är beslutsfattande i verksamheten. Denna avgränsning har gjorts på grund av att de som intervjuas behöver ha djup förståelse för verksamheten och skall kunna svara på hur och varför deras verksamhet har startat aktiebolag samt kunna svara på vilka mål ägaren har med sin verksamhet. Anledningen till att vi endast undersöker lantbrukare som har startat ett aktiebolag är att de som inte startat aktiebolag inte nödvändigtvis har ställts inför valet att göra det eller inte och därmed inte med säkerhet har en åsikt i frågan kring för- och nackdelar med olika strategier kring företagsform. Uppsatsen kommer även att begränsas till att bara undersöka lantbrukare från gårdar där ägaren lever av gården och har gården som sin huvudsakliga sysselsättning, detta för att på så sätt undvika att respondenterna inte ser verksamheten som ett sidoprojekt eller hobby och blir likgiltiga till faktorer såsom avkastning. För att de olika respondenternas svar ska kunna jämföras på ett enklare sätt har även studien begränsats till att endast undersöka respondenter vars drift uppfyller de kriterier som krävs för revisionsplikt för aktiebolag.

1.6 Rapportens struktur

Denna studie är uppdelad i åtta kapitel enligt figur 1 nedan. I det första kapitlet presenteras en introduktion till ämnet samt de teoretiska och empiriska problemformuleringarna som studien

avser att lösa. Därefter presenteras studiens syfte och frågeställning samt dess avgränsningar. I kapitel två följer en begreppsförklaring som förklarar relevanta begrepp som är centrala i uppsatsen. Kapitel tre kommer att presentera de teorier som ligger till grund för uppsatsens analys och diskussion. Kapitlet kommer att avslutas med en teoretisk syntes. Kapitel fyra kommer att presentera den metodik som används för att genomföra denna studie samt redogöra för de kvalitets- och etiska kriterier som har anammats i denna studie. Kapitlet avslutas med en kritisk reflektion kring valet av metod. Kapitel fem kommer att presentera den empiri som författarna har samlat in från respondenterna i studien. Kapitel sex kommer att innehålla studiens analys som kopplar samman den teoretiska kontext som tidigare presenterats med studiens empiri vilket utgör de resultat som studien har givit. Kapitel sju innehåller en diskussion som jämför studiens resultat med annan liknande forskning, kapitlet innehåller även en diskussion kring hur studiens metod har gjort inverkan på resultatet samt förslag på vidare forskning.. Kapitel åtta innehåller studiens slutsats

Figur 1 *Studiens* struktur (egen bearbetning)

2. Begreppsförklaring

För att skapa en nödvändig bakgrundsförståelse för läsaren har centrala begrepp kring företagsform och beskattning sammanställts och förklarats i detta kapitel av uppsatsen.

2.1 Vanliga företagsformer och dess regler

I Sverige finns det sex olika typer av bolag, *enskild näringsverksamhet, handelsbolag, aktiebolag, enkelt bolag, fåmansföretag och föreningar* (Skatteverket, u.å.j) Lantbruk bedrivs idag till 99,6 procent genom enskild firma och aktiebolag (Jordbruksverket, 2022a). Aktiebolag definieras som fåmansbolag om fyra eller färre äger mer än hälften av aktierna i bolaget vilket oftast blir fallet med mindre familjeföretag (Skatteverket, u.å.h). Med denna bakgrund har författarna valt att fokusera på enskild firma och fåmansaktiebolag enbart. Nedan följer redogörelser kring företagsformerna.

2.1.1 Aktiebolag

År 2022 bedrevs 4 314, eller ungefär 8 procent, av de svenska lantbruksföretagen som aktiebolag (Jordbruksverket, 2022a). Ett aktiebolag är en *juridisk person*, vilket betyder att det är företaget som tecknar avtal, äger saker och har anställda, inte du som privatperson (Bolagsverket 2020). Ett aktiebolag kan bedrivas av en ensam ägare, där du då äger alla aktier i bolaget, men det kan även ha ett stort antal aktieägare. Delägarna står alltså inte med personligt ansvar när det kommer till företagets skulder (Verksamt 2023). För att starta ett aktiebolag är ett aktiekapital på 25 000 kronor nödvändigt (Aktiebolagslagen 2005:551 1 kap 5 §). Några av de faktorer som skiljer aktiebolag från enskild näringsverksamhet är att aktiebolaget behöver en styrelse och ofta en revisor. Revisorn granskar aktiebolagets årsredovisning, men även hur den verkställande direktören har skött förvaltningen av företaget. Revisor krävs om minst två av tre av följande kriterier uppfylls: att företaget har mer än 3 anställda i medeltal över året, balansomslutning som överstiger 1,5 miljoner och en omsättning som överstiger 3 miljoner kronor. Enligt bokföringslagen (BFL) 6 kap 1 § måste ett aktiebolag som bedriver verksamhet avsluta bokföringen varje år genom att upprätta årsredovisning som offentliggörs. Utöver detta behöver varje aktiebolag hålla en bolagsstämma varje år där beslut fattas kring dispositionen av resultatet samt frågor om årsredovisningen besvaras (Verksamt

2023). Aktiebolag betalar 20,6 procent bolagsskatt på en eventuell vinst. Om aktiebolaget inte vill behålla kapitalet inom bolaget måste lön tas ut eller utdelning ske. Vid en löneutbetalning behöver aktiebolaget betala sociala avgifter vilket inte behövs vid en vinstutdelning. Vid en vinstutdelning blir både ägaren och bolaget beskattat vilket kallas för dubbelbeskattning (Lunden 2023).

2.1.2 Enskild näringsverksamhet

Lantbruksregistret visar att ungefär nio av tio lantbruksföretag bedrivs som enskild firma år 2020, vilket är en svagt nedåtgående trend (Jordbruksverket, 2022a). Individer som driver en enskild näringsverksamhet är ensam ägare och har personligt ansvar för verksamheten. Det personliga ansvaret kan exempelvis röra sig om skulder eller avtal som hänför sig till verksamheten (Verksamt 2022). Personen som ansvarar och driver en enskild näringsverksamhet kallas för *enskild näringsidkare* och ses ej som en juridisk person. När en fysisk person driver en enskild näringsverksamhet tillkommer en bokföringsskyldighet (BFL 2 kap 6 §). Vid avslut av den löpande bokföringen upprättas ett årsbokslut (BFL 6 kap 3 §), som ska bestå av en balans- och resultaträkning (BFL 6 kap 4 §). För mindre företag som maximalt omsätter 3 miljoner kronor räcker det att upprätta ett förenklat årsbokslut. Fysiska personer som bedriver stora verksamheter kan behöva upprätta en årsredovisning (Svensson & Broberg 2020). Ett eventuellt överskott i den enskilda näringsverksamheten beskattas som inkomst av näringsverksamhet (Skatteverket, u.å.c).

2.1.3 Enkelt bolag

Ett enkelt bolag är inte en juridisk person och kan därmed inte ingå avtal eller äga saker (Skatteverket, u.å.k). Det enkla bolaget går att bilda när två eller fler personer har avtalat om att samarbeta för att uppnå gemensamt uppsatta mål. I det enkla bolaget utses en representant som ansvarar för redovisning samt betalning av skatt och avgifter. Redovisningen sker via den representant som är utsedd, därefter korrigeras resultatet enligt överenskommelse så att den fördelas mellan bolagsmännen och beskattas som näringsverksamhet likt en enskild firma. Representanten är huvudsakligen ansvarig för bolagets förpliktelser och ansvarar för att bolaget sköter sina betalningar. Om så inte blir fallet kommer övriga bolagsmän att krävas på de

fordringar bolaget innehar (Ibid.). Det enkla bolaget behandlas ur skatte- och ansvarssynpunkt huvudsakligen likt en enskild firma och kan ses som en gemensamt driven enskild firma.

2.2 Inkomstslagen

Det finns tre olika inkomstslag som inkomster beskattas inom: *tjänst, kapital och näringsverksamhet* (Skatteverket, u.å.c). När lantbrukaren bedriver både aktiebolag och enskild firma har den möjligheten att inbringa inkomster genom alla tre slagen (Svensson & Broberg 2020). Inkomstslagen har alla olika regelverk kring hur mycket skatt som skall betalas och baserat på vad. Nedan följer en förklaring kring de tre olika inkomstslagen.

2.2.1 Inkomst av tjänst

Inkomster såsom inkomst från anställning och pension beskattas enligt inkomst av tjänst. Hur mycket skatt man betalar på sin intjänade inkomst beror på vilken skattesats man har (Skatteverket, u.å.b). Kommunal-skattesatsen skiljer sig från kommun till kommun och varierar från runt 28 procent upp till drygt 35 procent 2023 (Kommunalskatter u.å.). Om man som företagare vill betala ut lön från sitt eget företag så beskattas även lönen på företagssidan genom arbetsgivaravgifter. Arbetsgivaravgifterna ligger i normalfallet på 31,42 procent av bruttolönen som betalas ut från företaget (Skatteverket, u.å.d). Undantag görs dock om den anställda i företaget skall fylla 66 år eller är yngre än 18 år. Då betalas endast 10,21 procent (ibid). Statlig inkomstskatt tillkommer för de fysiska personer som tjänar mer än brytningsgränsen (Skatteverket, u.å.e). Var gränsen går beror på hur gammal man är, för personer som är äldre än 65 år vid årets ingång går gränsen vid 618 700 kronor, för personer som är yngre än så går gränsen vid 554 900 kronor (ibid). Dessa siffror gäller för inkomst innan grundavdraget gjorts.

2.2.2 Inkomst näringsverksamhet

Inkomst av näringsverksamhet är inkomster som baseras på en yrkesmässig verksamhet (Skatteverket, u.å.a). Inkomsterna behöver i normalfallet vara varaktiga, självständiga och uppkommit med vinstsyfte, undantagsregler säger dock att alla former av inkomster som kommer från näringsfastigheten, såsom lantbruksfastigheter, skall tas upp i näringsverksamheten (ibid.). Överskottet från verksamheten skall beskattas med egenavgifter, vilket är den skatt som går till bland annat ålderspension och sjukförsäkring. Detta blir motsvarande arbetsgivaravgifter vid utbetalning till en anställd. Skattesatsen på egenavgiften

är 28,97 procent med förutsättning att verksamheten bedrivs aktivt. Denna kostnad är avdragsgill i verksamheten. Det kvarvarande överskottet av näringsverksamheten skall beskattas efter de skattesatser som gäller för fysiska personer, det vill säga enligt samma regler som inkomst av tjänst (Lunden u.å.)

2.2.3 Inkomst av kapital

Inkomster i inkomstslaget kapital är exempelvis ränteintäkter, utdelningar och kapitalvinster på värdepapper och fastigheter (Skatteverket, u.å.c). Företagare kan välja att ta utdelning från sitt företag, i normalfallet beskattas inkomst av kapital med 30 procent statlig skatt (Skatteverket, u.å.f). Vid underskott inom inkomstslaget kapital har personen rätt till skattereduktion på 30 procent oberoende av inkomstslag, det går alltså att få till exempel reducerad skatt på sin tjänsteinkomst (ibid.). Underskott inom inkomstslaget kapital kan uppstå när en förlust realiserar vid exempelvis försäljning av aktier och fastigheter.

2.3 Skattemässiga verktyg

För bolag finns det olika verktyg som på olika sätt kan användas för att sänka den beskattningsbara vinsten genom *expansions- och periodiseringsfond*. För fåmansbolag, såsom aktiebolag, och enskilda firmor finns även verktyg som räntefördelning och 3:12 reglerna som möjliggör att företagare skall få lägre beskattning. En förklaring av de skattemässiga verktygen följer nedan.

2.3.1. Räntefördelning

En regel som införts för att skattereglerna ska vara likvärdiga mellan företagsformerna, aktiebolag och enskild näringsverksamhet, är *räntefördelning*. Genom att beskatta en del av den vinst som genereras i den enskilda näringsverksamheten i inkomstslaget kapital istället för inkomstslaget näringsverksamhet kan skatten för företaget bli lägre. Detta då kapitalskatten alltid är 30 procent medan skatt på inkomst av näringsverksamhet är progressiv. Denna metod kallas för en positiv räntefördelning (Skatteverket, u.å.i). Hur stor del av inkomsterna från näringsverksamheten som kan förflyttas till inkomstslaget kapital beräknas genom firmans positiva kapitalunderlag vid årets ingång multiplicerat med statslåneräntan i november föregående år, adderat med sex procentenheter (Inkomstlagen 33 kap 3 §). Räntefördelning som inte utnyttjas ett år kan sparas till nästkommande år (IL 33 kap 7&8 §). Räntefördelningen

utgår från kapitalunderlaget vid årets ingång, vilket resulterar i att det ej går att genomföra en räntefördelning det första verksamhetsåret för en enskild näringsverksamhet. Kapitalunderlaget är, med vissa justeringar, det egna kapitalet i den enskilda näringsverksamheten. En positiv räntefördelning får aldrig överstiga den inkomst av näringsverksamhet som uppkommit, före räntefördelning. Om en enskild näringsverksamhet ej kan utnyttja hela räntefördelningsbeloppet går det att spara delar av detta till framtiden och det beloppet räknas även till kapitalunderlaget till nästkommande år. Kapitalunderlaget ska vara över 50 000 kronor för att möjligheten ska finnas att göra en positiv räntefördelning (Skatteverket, u.å.i).

2.3.2. 3:12 reglerna

Aktiebolag med mindre än fyra delägare, alternativt att fyra eller färre delägare har mer än 50 procent av rösterna i bolaget, definieras som fåmansbolag (Skatteverket, u.å.g). Fåmansbolagen omfattas av vissa specialregler med syftet att förhindra att arbetsinkomster behandlas som kapitalinkomster med lägre skattesats än inkomst av tjänst. Dessa specialregler kallas för *3:12 - reglerna* och har sitt ursprung i den skattereform som gjordes 1990. Undantagsreglerna återfanns då i 3 kapitlet 12 paragrafen i skattelagstiftningen vilket gav upphov till dess namn. Numera återfinns bestämmelserna i inkomstlagen kapitel 56 och 57. Bestämmelserna möjliggör att delar av den utdelningen som i normalfallet skulle ses som inkomst av kapital istället beskattas i inkomstlaget tjänst (ibid.). Inkomsten under ett visst gränsbelopp tas upp till $\frac{2}{3}$ i inkomstlagen kapital, det vill säga beskattas till 20 %. Den överskjutande delen beskattas helt inom inkomstlaget tjänst, det vill säga betydligt högre.

Gränsbeloppet kan beräknas på två olika sätt: enligt förenklingsregeln alternativt huvudregeln (Skatteverket, u.å.h). *Förenklingsregeln* innebär att 2.75 av föregående års inkomstbasbelopp (blir totalt 187 550 kronor för 2022) fördelas proportionerligt mellan ägarandelen i företaget. Utdelningsutrymmet går även att spara från föregående år och får då räknas upp med 3.23 procent. *Huvudregeln* baseras istället på omkostnadsbeloppet av verksamheten. 9.23 procent av omkostnadsbeloppet adderas med eventuellt lönebaserat utrymme vilket utgörs av hälften av bolagets lönekostnader adderat med eventuellt föregående års outnyttjade utrymme uppräknat med 3.23 procent. Omkostnadsbeloppet baseras på alla de kostnader ägaren har haft för att anskaffa sitt aktiebolag, det vill säga aktiekapitalet samt de ovillkorat ägartillskottet i

bolaget (Niemi 2023). Ett ovillkorat aktieägartillskott är det kapital som aktieägaren har lånat ut till aktiebolaget utan krav på återbetalning (ibid.). För att få ta med det lönebaserade utrymmet måste man uppfylla två kriterier. Dels att individen äger mer än fyra procent av aktierna i bolaget, dels att en själv alternativt en närstående har gjort löneuttag på minst 9,6 inkomstbasbelopp (654 720 kronor för 2021), alternativt 6 inkomstbasbelopp (409 200 kronor för 2021) adderat med fem procent av de totala lönerna i bolaget (ibid.) Enligt både förenklings- och huvudregeln gäller ett maxtak om 90 inkomstbasbelopp (totalt 6 390 000 kronor år 2021 gäller för 2022) för hur mycket som tas upp i inkomst av tjänst med anledning av utdelningen från bolaget.

$$(Föregående års outnyttjade utrymme \times 1,0323) + (2,75 \times \text{föregående års inkomstbasbelopp}) \\ = \textit{Gränsbelopp enligt förenklingsregeln}$$

$$(Föregående års outnyttjade utrymme \times 1,0323) + (0,5 \times \text{bolagets totala lönekostnader}) + \\ (0,093 \times \text{omkostnadsbeloppet}) = \textit{Gränsbelopp enligt huvudregeln}$$

Under förutsättning att: Ägarnas lön > 6 inkomstbasbelopp + (0,05 x lönekostnader i bolaget) eller maximalt 9,6 inkomstbasbelopp samt personen i fråga äger mer än 4 % av aktierna i aktiebolaget

2.3.4 Expansionsfond

Likt räntefördelning är expansionsfond ett verktyg för att göra skattereglerna mellan aktiebolag och enskild näringsverksamhet mer likvärdiga. Skatt på kapital i expansionsfonden motsvarar aktiebolagets bolagsskatt. Dödsbon och enskilda näringsidkare får med hjälp av denna regel möjlighet att placera sina vinstmedel i expansionsfond där den med låg skattesats enkelbeskattas (Lagerstedt & Rappe Nilsson 2023). De skjuter därmed upp realisering av delar av vinsten under året och kan då återinvestera resultatet i bolaget. När ökning av expansionsfonden görs får avdrag i näringsverksamheten göras, avdraget får dock inte vara större än överskottet i verksamheten. Vid minskning av expansionsfond så tas det upp som intäkt i inkomstslaget näringsverksamhet.

2.3.5 Periodiseringsfond

Syftet med periodiseringsfonden är att göra aktiebolags resultat jämnare över flera år och på så vis beskattas lägre över tid. Detta görs genom att delar av den beskattningsbara vinsten går att skjuta framåt i tiden (Hård et al. 2023). Resultatet kan sparas i periodiseringsfonder i maximalt sex år innan det behöver återföras. Det som skiljer aktiebolag och enskild näringsverksamhet åt vid avsättning till periodiseringsfond eller expansionsfond är hur stor andel av vinsten som går att sätta av. I aktiebolag är andelen 25 procent av vinsten, medan i enskild näringsverksamhet är andelen 30 procent av vinsten.

2.3.6 Avskrivningar och överavskrivningar

Avskrivningar är en kostnad som motsvarar värdenegången på företagets anläggningstillgångar (Skatteverket, u.å.i). För att inte ett hela inköpet av en inventarie ska ses som en kostnad det år inventarien införskaffas, delas kostnaden upp i proportion till inventariens förväntade ekonomiska livslängd (ibid). Detta ska göras på alla inventarier som överstiger en investering på ett halvt prisbasbelopp. Denna avskrivning kan göras *linjärt* – lika varje år, alternativt *degressivt* - med en större avskrivning första åren för att sedan skiva av mindre i förhållande till inventariens ålder. Denna avskrivning kallas *planmässig avskrivning*. Företag har dock möjlighet att skriva av inventarier i en högre takt. Företag kan som maximalt skriva av inventarier ner till dess lägsta möjliga skattemässiga värde. Detta värde kalkyleras enligt två olika principer- huvudregeln och kompletteringsregeln. *Huvudregeln* kalkyleras enligt ingående värde på inventarier gånger 0,7, adderat med årets inköp subtraherat med ersättningar för sålda inventarier. *Kompletteringsregeln* kalkyleras enligt inköpsvärdet gånger (100 procent – (20 procent gånger inventariers ålder)). Exempelvis tas en 3 år gammal inventarie upp till 40 procent enligt huvudregeln. Företaget får välja vilken princip som ska användas, dock måste alla inventarier i företaget kalkyleras enligt samma princip. Den skillnad som uppstår mellan planmässig avskrivning och skattemässig är det utrymme som företaget har för att göra *överavskrivningar*. Överavskrivningar går att användas för att jämna ut resultat och skjuta vinstskatt framför sig likt periodiseringsfond och expansionsfond.

3. Teorier

Följande kapitel kommer att presentera de teorier som ligger till grund för uppsatsens analys och diskussion. Kapitlet kommer att avslutas med en teoretisk syntes som har som syfte att klargöra teoriernas relevans för studien.

3.1 Företagsform

Ett företag är en organisation där materiella och mänskliga resurser samordnas för produktion av varor och tjänster (NE u.å.). Ett företag behöver välja en företagsform som företaget ska drivas inom. Företagsformen anger vilka juridiska ramar företaget måste förhålla sig till, hur företaget styrs och företagets beskattning (Fortnox u.å.). Den juridiska strukturen påverkar företagets ansvar för skulder, möjlighet till kapitalanskaffning och ägarstrukturen. Ägarstrukturen i sin tur reglerar hur ägandet är organiserat i företaget, och har inverkan på fördelningen av resultat samt vem som besitter beslutande befogenheter. Valet av företagsform bestämmer dessutom hur ansvarsfördelningen ser ut i verksamheten, företagets skattesituation samt möjligheterna för kapitalanskaffning. Således är valet av företagsform ett strategiskt viktigt beslut som måste grundas i ägarnas mål med verksamheten, som ofta är ekonomiskt relaterade (Goldberg 2007). I familjeföretag kan beslut vara mer komplicerade då familjemedlemmarnas behov och mål bör tas i beaktning samt att familjemedlemmarna ska få ut ett relativt likt ekonomiskt värde vid generationsskifte. I mindre bolag kan även valet av företagsform bli mer komplicerat på grund av att familjen ofta strävar efter att inkludera nya familjemedlemmar i ägandet (ibid.). En kombination av företagsformer med olika beskattningssystem kan påverka en verksamhets lönsamhet positivt (Malmenstedt 2019).

3.2 Rational choice theory

Grunden för *rationella valteorin* är att anta att komplexa samhällsfenomen och organisatoriska problem kan förklaras genom en sammansättning av individuella handlingar. Individens preferenser lägger grunden för mål och det är det som motiverar dem. Individer handlar inom de specifika begränsningar och utifrån den information de har om den omgivning de verkar inom. Det är inte alltid möjligt att uppnå vad individen vill, utan val måste grundas på de medel som finns tillgängliga utifrån individens mål. Enligt rationella valteorin behöver individen se vilka alternativ som är möjliga för valet och förutse utfallen för dessa. Rationella individer kommer att välja det alternativ som ger dem den största tillfredsställelsen utifrån de givna förutsättningarna (Browning et al. 1999). Inför en situation där en beslutsfattare står för ett val överväger beslutsfattaren flera alternativ och analyserar konsekvenserna av alternativen. Konsekvenserna rangordnas efter beslutsfattarens värderingar och konsekvensernas betydelse. Beslutsfattaren gör sedan bästa möjliga val bland de tillgängliga alternativen (Burns & Roszkowska 2016). Aktören som fattar beslut följer de personliga värderingar och egenintressen som individen prioriterar (ibid.). En kritik mot den rationella valteorin är att beslutsfattare aldrig är strikt rationellt beräknande. Teorin förutsätter att den som utför besluten känner till alla de tillgängliga alternativen och har fullständig information om dess konsekvenser. Varför de aldrig kan vara strikt rationella beror på att de som står inför ett val är begränsade av faktorer som exempelvis tid och kunskap (ibid.). Detta gör att individen som står inför ett val omöjligt kan ha vetskap om alla tänkbara alternativ som kan tillämpas samt dess utfall (ibid.). Individens kreativitet kan även utgöra en begränsning under valprocessen. Har inte den som står inför ett val tänkt på alla möjliga alternativ så kan inte valet ses som rationellt (ibid.)

3.3 Mänskliga värderingar

Individens värderingar baseras på vad individen tycker är viktigt i dennes liv (Schwartz 2006). Värderingar är inlärd och fungerar som vägledande principer för beteenden (Robinson 2013). Människors värderingar skapar ett ordnat system av värdeprioriteringar som kännetecknar dem

som individer. Värdena rangordnas av individen i förhållande till varandra och utgör grunden till vad personen i fråga prioriterar. Värderingar är individuella, känslostyrda, subjektiva och lägger en grund för vilka önskvärda mål som en individ strävar mot att uppnå (Schwartz 2006). En individs värderingar blir därmed betydande då en individ står inför ett val. Genom att studera vilka värden som individen prioriterar högre än andra kan detta ge en förklaring till individens tidigare handlande samt hur den utvärderar de val som har skett.

Schwartz (2006) menar att varje individs subjektiva värden går att dela upp i tio olika kategorier. Dessa kategorier delas upp efter vad som motiverar individen. Kategorierna går sedan att dela in i fyra olika högre värden (Robinson 2013). De högre värdenas första kategorierna är de *konservativa värdena*. Inom denna kategori ingår värden som trygghet, tradition, artighet och ordning. Den andra kategorin är *öppenhet för förändrade värderingar* där stimulans, självstyrning och att behagas av nya utmaningar ingår. Den tredje kategorin är *självöverskridande värden* där principiell rättvisa, moral och välvilja kring medmänniskor ingår. Den fjärde och sista av de högre värdena är *självförstärkande värderingar*, dessa värderingar handlar om självförverkligande, makt, social status och kontroll. Hur människor väljer att prioritera dessa värden är individuellt, dock har faktorer såsom ålder, kultur och kön påverkan (Robinson 2013). Prioriteringen av de olika värdena gör inverkan på vad som motiverar individen och därmed dess handlingar i såväl privata- som jobbsammanhang.

3.4 Strategi

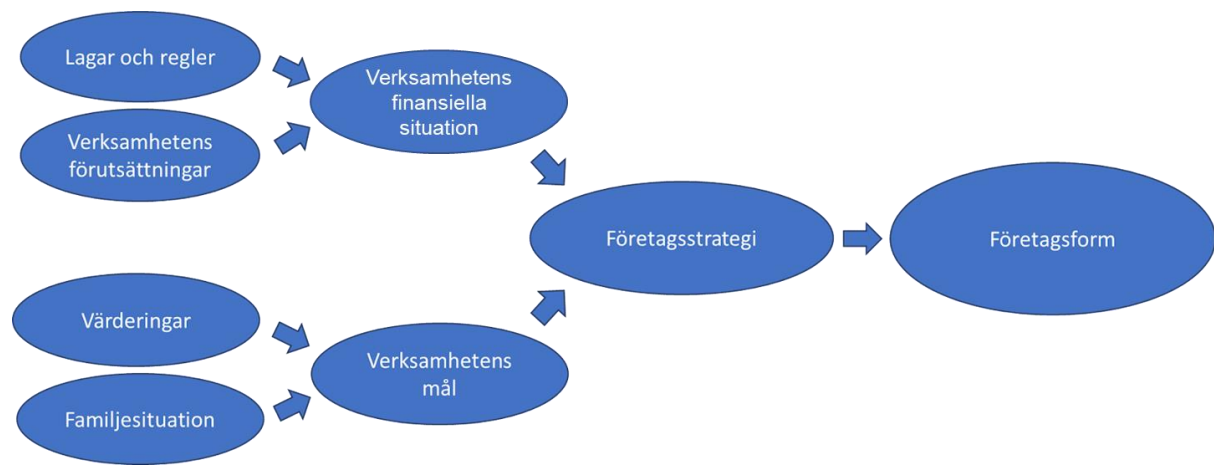
Företagsstrategi är ett komplext begrepp inom företagsekonomi (Bengtsson & Skärvad 2011). Företagsstrategi omfattar en serie av faktorer som tillsammans bildar ett samlat tema för alla företagets aktiviteter. Faktorer som bygger upp företagsstrategier kan exempelvis vara administrativa riktlinjer som definierar hur företagets resurser används, de metoder som tillämpas på nya marknader, företagets riskhantering och val av lämpliga områden för företagets tillväxt och utveckling (Ansoff 1969). Företagsstrategier ska även vara designade utefter vad företaget har för mål med företagandet. Målen nås genom de processer och funktioner som företag använder. De strategiska målen påverkas av omvärlden, exempelvis genom lagstiftning, trender och tradition (Bengtsson & Skärvad 2011).

Strategiska val handlar om vilka alternativ en strategi kan följa, i termer av riktningen på strategin och vilken metod den följer. Det finns två huvudsakliga förklaringar till hur en strategiutveckling sker (Johnson et al. 2009). Dels finns den *rationell-analytiska synen*, där strategier utvecklas av analytiska och rationella processer från företagsledningen. Implementeringen av strategin grundar sig i företagets nuvarande tillstånd och vilka alternativ som finns tillgängliga. Utefter denna analys implementeras strategiska val som behandlar strukturer, processer och förändringsprocedurer. Den andra förklaringen hur en strategi utvecklas är den *framväxande strategisynen*. Enligt denna syn utvecklas strategier som inte tidigare varit planerade eller avsedda för verksamheten utan dyker upp som resultat av ad hoc eller oväntade händelser (Johnson et al. 2009).

3.5 Teoretisk syntes

Den teoretiska syntesens syfte är att illustrera hur den ovan nämnda teorin kommer att användas för att analysera det insamlade empiriska materialet i studiens analysdel. Teorierna ligger till grund för förståelsen om lantbrukarens val av företagsform. För att förstå varför lantbrukaren använder sig av en viss strategi samt om den eventuellt skall omvärdera sitt beslut är det relevant att även få förståelse och inkludera teori kring rationella val. Den rationella valteorin bygger på individens rationalitet kring att välja det alternativ som tillfredsställer individen bäst utifrån dess värderingar och situation. Dessa värderingar är subjektiva och den enskildes situation och personlighet ger stor inverkan på dess val (Robinson 2013). Det är därför av vikt att ta lantbrukarens värdeprioriteringar i beaktning då värderingarna lägger grunden till lantbrukarens strategi baserat på dess mål (Martin-Clouaire 2017). Familjeföretag värderar ofta ägarstrukturen högt i sin verksamhet och den framtida successionen är ofta en viktig del i verksamhetens långsiktiga strategi och mål (Goldberg 2007). Hur den befintliga ägarstrukturen ser ut och hur nuvarande ägare ser på ägandet på lång sikt blir därmed en viktig faktor för verksamhetens långvariga strategi. Den långvariga strategin bör ta parametrar såsom vilken företagsform driften skall utgå från i beaktning, då detta val har stor inverkan på vilka förutsättningar nästkommande ägare har att tillgå (Malmborg 2023). Även de finansiella målen är i de flesta familjeföretagen högt prioriterade (Goldberg 2007). Att inneha en lönsam verksamhet är viktigt bland annat för att få ut ekonomiska medel att leva av samt för att utveckla verksamheten. För att de ekonomiska medlen ska optimeras bör företagsform väljas utifrån

verksamhetens förutsättningar och företagsformens omgivande regelverk (ibid.). Genom att kombinera teorier om företagsform, mänskliga värderingar, rationella val och strategi kan en djupare förståelse uppnås kring kopplingen mellan lantbrukarens mål och dess finansiella situation (se figur 2). Valet av företagsform ska i sin tur vara grundat i vad företaget har för strategi för sin verksamhet. Genom att studera lantbrukare i praktiken och med hjälp av studiens teorier sätta resultatet i ett sammanhang, kan vi bättre förstå företagares val av företagsform baserat på dess långsiktiga mål och finansiella situation.

Figur 2. Studiens teoretiska ramverk (egen bearbetning)

4. Metod

I det kommande kapitlet kommer vi att presentera den metodik som har använts för att genomföra denna studie. Kapitlet kommer redogöra för studiens tillämpade datainsamlingsmetoder samt den analysmetod som har använts för att analysera datan. Dessutom kommer kapitlet att omfatta en granskning av urvalsprocessen rörande studiens respondenter samt en reflektion över den vetenskapliga tillförlitligheten och de etiska övervägandena som gjorts i arbetet med denna uppsats.

4.1 Forskningsmetod

Den forskningsmetod som har använts i denna studie för datainsamling och analys är kvalitativ. Inom forskningen skiljs kvalitativ och kvantitativ forskningsmetodik åt, exempelvis genom dess olika utformning kring datainsamling och analysmetod. Den kvantitativa forskningen fokuserar på att kvantifiera problem med hjälp av numeriska siffror och statistik. Den kvalitativa forskningen använder sig istället av intervjuer och observationer för att kunna tolka och förstå problem (Bryman & Bell 2021). Den kvalitativa forskningen lägger större fokus på ord och forskarnas tolkning av orden blir därmed central. Den kvalitativa forskningsmetoden är väl anpassad för denna studies syfte då denna är att fördjupa förståelsen kring varför småföretagare väljer att starta aktiebolag baserat på företags finansiella situation och mål. Inom den kvalitativa forskningen används ett induktivt förhållningssätt som fördjupar redan befintliga teorier och koncept utifrån den insamlade datan (ibid.). Genom att tillämpa ett induktivt förhållningssätt kan tolkningen av empirin blir mer öppen. Författarna kan med hjälp av denna ansats analysera och koppla samman det insamlade materialet med relevanta teorier vilket möjliggör en djupare förståelse för respondenternas verklighetsuppfattning. Det induktiva förhållningssättet möjliggör även att forskningen kan generera nya teorier från den insamlade datan. Motsatsen till induktivt förhållningssätt är en deduktiv ansats som istället är tillämpbar inom kvantitativ forskning. I det fallet genereras inte nya teorier, forskningen grundar sig då istället på att testa befintliga teorier.

Lärande om vetenskap kallas ontologi och berättar för oss hur verkligheten ser ut och ter sig (Bryman & Bell 2021). Denna studie kommer att använda sig av ett konstruktivistiskt synsätt

vilket innebär att verkligheten betraktas utifrån synsättet konstruktionism. Verkligheten betraktas som subjektiv och formas av deltagarnas åsikter och upplevelser och att kunskap utgår från interaktioner mellan individer. Verkligheten är fortsättningsvis föränderlig och kontextuell då den är uppbyggd av olika perspektiv och uppfattningar (Bryman & Bell 2021). Då denna studie utforskar personers uppfattningar av verkligheten lämpar sig det ontologiska perspektivet bra för studien.

4.2 Litteraturgenomgång

För att skapa en teoretisk förståelse kring det valda forskningsämnet har en litteraturgenomgång inom ämnet genomförts. Litteraturgenomgången visar bland annat vad tidigare forskning i ämnet har kommit fram till. Den metodiska strategi som används för att granska och analysera den redan befintliga litteraturen är i denna studie en narrativ litteraturgenomgång. En narrativ litteraturgenomgång innebär att relevant litteratur som kan belysa arbetets forskningsproblem har använts (Bryman & Bell 2021). Genom litteraturgenomgången har ett narrativ skapats som berättar om tidigare forskning, om relevanta teorier och vilka luckor som finns i den befintliga litteraturen, vilket även ligger till grund för studiens teoretiska problemformulering. Denna litteraturgenomgång har alltså bildat en historisk kontext, skapat en översikt inom den befintliga forskningen och identifierar syftet och målet med uppsatsens forskning. Det kan finnas nackdelar med en narrativ litteraturgenomgång då forskare omedvetet väljer källor som vinklar forskningen som är riktade åt ett och samma håll (ibid.). Viss relevant information som ligger utanför litteraturgenomgångens genomgångna material kan på detta viset bli bortselekerat. Litteraturen som har valts ut att studeras kommer främst från svenska källor då arbetet riktar sig mot en svensk målgrupp och svenska lagar och regler som studien behandlar inte är tillämpbara på lantbruk utanför Sverige. För att hitta relevant litteratur har sökmotorer såsom Google Scholar och Primo använts. Sökorden som använts i dessa sökmotorer har exempelvis varit "företagsform", "företagsstrategi" och "legal entity". Källor till denna forskning har även hittats genom att se vilka källor andra liknande studier har använt sig av.

4.3. Studiens utformning

I denna studie har en fallstudie genomförts. Det som skiljer fallstudier från andra studier enligt Bryman & Bell (2021) är att forskarna ofta är intresserade av att belysa specifika drag vid ett specifikt fall. Multipla former av fallstudier är en vidareutveckling av fallstudieforskningen (ibid.). Denna form av forskning har som syfte att studera de fall som ingår i studien, jämföra fallen och synliggöra vad som är unikt och vad som är generellt i fallen. Den multipla komparativa fallstudien har fördelen att den kan anses vara mer robust på grund av att den baseras på fler fall (Yin 2014). Den möjliggör även att upptäcka olika aspekter och mönster mellan fallen som inte skulle vara möjligt i en enfallsstudie (ibid.). Att studera flera fall minskar även risken att resultatet inte är representativt för den generella gruppen. Nackdelen med en multipel fallstudie är dock att den är mer tidskrävande (Yin 2014). Bryman & Bell (2021) menar att insamlingen av data i en fallstudie kan utföras på olika sätt såsom exempelvis dokumentstudier, frågeformulär och observationer eller intervjuer. I denna studie kommer semistrukturerade intervjuer med tre lantbrukare att utföras och sedan analyseras som med hjälp av tidigare forskning och relevanta teorier sätter empirin i ett sammanhang som lägger en grund för studiens resultat. Denna studie har som syfte att dra slutsatser kring val av företagsstrategier kopplat till verksamhetens mål. Genom att jämföra olika företags mål samt dess strategi är syftet att studien ska kunna bidra med slutsatser kring ämnet.

4.4 Datainsamling

Den data som presenteras i studien är i huvudsak insamlad primärdata som samlats in genom intervjuer med lantbrukare. En fördel med att använda sig av intervjuer är bland annat att forskarna kan anpassa de frågor som ställs så att de blir relevanta för studiens syfte (Bryman & Bell 2021). Intervjuformen möjliggör dock att respondenterna kan påverkas av hur forskarna förhåller sig till frågorna och på så sätt anpassa sina svar för att de skall bli fördelaktiga för forskarna (ibid.). Det är viktigt att forskarna är medvetna om detta när intervjuerna genomförs, för att då kunna anpassa sina frågor så att de responderande får utveckla sina svar och ge deras egentliga uppfattning. Vid användning av djupgående intervjuer blir insamling av empiri relativt tidskrävande på grund av den stora mängd information som medför respondenternas nästintill obegränsade möjlighet till utformning av svar (ibid.) Fördelen med att få en

helhetsbild och djupare förståelse av den responderandes svar väger dock upp det relativt stora efterarbete som krävs för att sammanställa det insamlade materialet

4.4.1 Semistrukturerade intervjuer

För att samla in det empiriska materialet har författarna genomfört semistrukturerade intervjuer på cirka 60 minuter för tre olika respondenter. De semistrukturerade intervjuerna är en intervjumetod där struktur och flexibilitet kombineras (Brinkmann 2014). För att ha viss struktur på intervjun finns fördefinierade frågor som återfinns i intervjuguiden (se bilaga 1). De fördefinierade frågorna fungerar som hjälpmedel för att respondenternas svar ska bli relevanta för studiens syfte (Bryman & Bell 2021). Samtidigt finns det utrymme att fördjupa sig i vissa delar genom att ställa följdfrågor på intressanta svar från respondenten vilket kan bidra till att studiens syfte uppnås (ibid.). Möjliggörandet av ömsesidighet mellan intervjuaren och deltagaren som skapas med denna metod är en av de främsta fördelarna med denna intervjuform (Kallio et al. 2016) Intervjuformen ställer dock krav på att forskaren har viss förkunskap kring ämnet som behandlas (ibid.) Detta är något som författarna av denna studie bland annat kommer att erhålla genom den litteraturgenomgång som har gjorts. Författarna skall även ha en intervju med en skatteexpert som skall delge sin bild kring för- och nackdelar med olika företagsformer samt redogöra för fakta kring regelverk samt vanligt förekommande strategier för val av företagsform inom lantbruk vilket lägger en grund för författarnas förståelse för ämnet.

Intervjuerna har genomförts i respondenternas hem, alternativt på deras arbetsplatser. En fördel med att träffa respondenterna i verkligheten och inte via exempelvis telefon eller videolänk är bland annat att forskaren kan tolka respondenternas kroppsspråk (Yin 2014). Genom att tolka kroppsspråket kan författarna uppfatta nyanser i respondenternas svar, vad de exempelvis uppfattar som svårt eller jobbigt att svara på (Bryman & Bell 2021). Nackdelen med att åka till respondenterna är att det är mer tidskrävande och medför en högre kostnad för genomförandet av intervjuerna. Författarna har dock gjort bedömningen att fördelarna överväger nackdelarna med intervjuer på plats.

4.4.2 Urval

Denna uppsats respondenter kommer att väljas utifrån ett snöbollsurval. Snöbollsurvalsmetoden är en urvalsprocess som enligt Bryman & Bell (2021) går till genom att en respondent som är relevant för studien identifieras och kontaktas. Utefter vad den har att delge studien identifieras av författaren ytterligare respondenter som kan tänkas komplettera de tidigare respondenternas svar. Respondenterna får även möjlighet att delge kontakter kring vilka de tror kan bidra med värdefull kunskap till studien. Denna typ av urval är användbar när studien undersöker en relativt svåråtkomlig population som innehar expertis inom ett visst område.

Det finns dock kritik kring användandet av snöbollsurval. Urvalsstrategier likt dessa riskerar att ge en vinklad bild av ämnet på grund av att antalet respondenter som blir kontaktade ofta är låg (Bryman & Bell 2021). Eftersom principen bygger på att de redan tillfrågade får rekommendera att nästkommande respondenter, kan detta leda till brist på mångfald och bredd vad gäller åsikter och värderingar. Detta eftersom att personer generellt rekommenderar personer som de har en relation till och därmed riskerar ha liknande uppfattning av verkligheten.

4.5 Analysmetod

Enligt Bryman & Bell (2021) är tematisk analys ett av de vanligare och bättre sätten att analysera empiri inom den kvalitativa forskningsmetodiken. Detta då denna analysform på ett effektivt sätt genererar ett överblickbart material som kan koppla samman empirins olika delar (ibid.) Braun & Clark (2016) menar att en tematisk analys identifierar mönster inom och över data i relation till deltagarnas levda erfarenhet, åsikter och perspektiv samt beteende och praxis. Dessa mönster hittas genom att till en början koda det empiriska materialet (Bryman & Bell 2021). Kodningen gjordes genom att sätta kodord på intervjuernas olika delar. Koderna utgör mindre enheter av intresseväckande information. Efter att noga ha genomgått denna kodning så väljs nyckelord ut som i sin tur kan härleda till större teman. Temana skapar ett mönster i de olika respondenternas svar som utgår från kärnidén vilket gör det möjligt att knyta samman empirin till studiens teoretiska ramverk. Denna tematiska analys lägger därmed grunden för den följande diskussionen och slutsatsen.

4.6 Kvalitetskriterier

Inom den kvantitativa forskningen tillämpas begrepp som validitet och reliabilitet. Dessa begrepp handlar om i vilken grad forskningens syfte ligger i linje med forskningens slutsatser och att svaren forskningen inbringar är generaliserbara, alltså att det blir liknande utfall vid en likartad studie. Begreppen ses som kvalitetskriterier inom den kvantitativa forskningen. Inom den kvalitativa forskningen finns istället i huvudsak två grundläggande kriterier som bör uppfyllas för att säkerställa forskningens kvalitet, dessa två kriterier är *trovärdighet* och *äkthet* (Bryman & Bell 2021).

Kvalitetskriteriet trovärdighet är uppbyggt av fyra stycken delkriterier, där ett av delkriterierna är *tillförlitlighet*. Det finns olika tolkningar av den sociala verklighet vi verkar i, för att den sociala verklighet som en forskare beskriver ska vara trovärdig behövs därför tillförlitlighet. Tillförlitlighet skapas när forskningen utförs utefter de regler som finns samt att de personer som studerats får forskningsresultatet utsända till sig och konfirmerar materialet. Den senare nämnda processen är viktig för att forskaren ska få svar på om de uppfattat den sociala verkligheten på rätt sätt och på så vis få upplysning om det skett missuppfattningar eller felaktigheter. Ett annat ord för denna process är respondentvalidering. Det andra delkriteriet för trovärdighet är *överförbarhet*. Inom den kvalitativa forskningen sker oftast studier på ett eller ett fåtal individer som studeras på djupet och blir kontextuellt unika. För forskare som exempelvis vill studera samma kontext vid ett senare tillfälle eller en annan kontext vid samma tillfälle ska det finnas en utförlig beskrivning som hjälper andra forskare att bedöma hur pass överförbara studiens resultat är på deras egna studier. Det tredje delkriteriet är *pålitlighet*. För att forskningen ska uppnå delkriteriet pålitlighet krävs en fullständig och tillgänglig redogörelse av den befintliga forskningens olika faser. Med denna redogörelse ska utomstående kunna granska forskarnas arbete. Det sista delkriteriet för att forskningen ska anses som trovärdig är *konfirmering*. Detta innebär att forskaren ska agera i god tro, alltså att forskningens slutsatser och utförande ej ska påverkas av ens personliga värderingar och egenintressen.

Utöver trovärdighet är *äkthet* det grundläggande kvalitetskriteriet inom kvalitativ forskning. Äktheten i forskningen grundar sig i att forskningen visar upp en rättvis bild av vad respondenterna i forskningen har uttalat sig kring samt deras uppfattningar och åsikter. Äktheten i forskning handlar också om vilken autenticitet mot respondenterna forskningen bildar. För att kvalitetskriteriet äkthet ska uppfyllas ska respondenterna förstå sin sociala

situation och sociala miljö bättre utifrån forskningen de har medverkat i. Forskningen ska även hjälpa respondenterna att få en tydligare bild hur individer som verkar i samma miljö uppfattar saker och ting. Slutligen ska forskningsobjekten få förståelse hur de kan förändra sin nuvarande situation och skapa möjligheter för forskningsobjekten att vidta de åtgärder som krävs för förändring.

4.7 Etiska kriterier

Bryman & Bell (2021) tar upp i sin bok "Företagsekonomiska forskningsmetoder" flertalet principer som forskningen bör hålla sig till för att anses som etiskt korrekt. Dessa principer rör hur man skall behandla de individer som studeras samt vad forskare skall undvika att utsätta de studerade individerna för. Bryman & Bell (2021) har konstruerat sex olika krav för att säkerställa att forskningen följer dessa principer.

Det första kravet är *informationskravet*. Det innebär att den som studeras skall vara införstådd med syftet med studien samt vad som studeras. Den intervjuade skall även vara informerad kring vilka moment som ingår i undersökningen. Det andra kravet är *samtyckeskravet*. Detta innebär att deltagande i studien skall vara frivilligt. Det tredje kravet är *konfidentialitets- och anonymitetskravet*. Detta krav innebär att forskningen skall göras så att obehöriga inte skall ha tillgång till konfidentiell information såsom personuppgifter, samt att medverkande har valet att vara anonym. Det fjärde kravet är *nyttjandekravet*. Detta innebär att den information som samlas in från de medverkande endast skall användas enligt ändamålet med studien. Bryman & Bell (2021) har även två avslutande krav som innebär att deltagande i studien inte på något sätt skall komma till skada samt att forskarna inte på ska vilseleda den medverkande inför deltagandet i studien.

Denna studie skall anamma de krav som har tagits upp genom hela forskningsprocessen för att säkerställa dess etiska kvalité. Då denna studie har som syfte att fördjupa förståelsen kring varför småföretagare väljer att starta aktiebolag, delvis baserade på de lagkrav som ställs på företagaren, är det extra viktigt att de medverkande känner sig trygga med att kunna dela med sig av dess faktiska strategi och tyckande även i de eventuella fall företagarens strategi på något sätt anses som oetisk eller regelbrytande. Genom att anonymisera deltagarna så mycket det går

är förhoppningen att de medverkande ska känna sig trygga med studiens behandling av respondenterna uppgifter och då även kunna ge en så uppriktig bild som möjligt.

4.8 Kritisk reflektion

Alla typer av forskningsmetoder medför nackdelar och brister vilket är något som författare av forskning behöver vara medvetna om (Bryman & Bell 2021). Denna studie har tillämpat en kvalitativ metod vilket generellt kritiserar med dess subjektivitet och låga överförbarhet (ibid.) Den kvalitativa forskningen fokuserar som redan nämnt på ord och inte siffror vilket gör det svårt att mäta och jämföra resultat mellan olika studier (ibid.). Denna typ av kritik är i hög grad kopplad till författarens roll och dess subjektiva uppfattningar som ligger till grund för forskningen. Författarens kan exempelvis selektera vissa delar omedvetet utifrån forskarens egna erfarenheter och intressen. Genom att författarna i denna studie använder sig av ett reflexivt förhållningssätt i studiens genomförande kan subjektiviteten minska (Alvesson 2003). Ett reflexivt förhållningssätt innebär att författaren ständigt genom studiens gång ifrågasätter hur deras roll påverkar studiens resultat (ibid.). Eftersom den kvalitativa forskningen oftast utgår från en relativt liten population är det i många fall svårt att dra generella slutsatser för en population baserat på resultaten av studien. Denna studie utgår från de tre medverkande respondenternas syn på strategi gällande företagsform. Detta innebär att de svar som presenteras i denna uppsats inte med säkerhet motsvarar vad lantbrukare generellt anser kring ämnet. Kvalitativ forskning behöver dock inte ha målsättningen att dra generella slutsatser, fokus kan istället ligga på att kunna generalisera resultat mot teori (Bryman & Bell 2021), vilket denna studie har som avsikt.

5 Empiri

Tre intervjuer med lantbrukare som har aktiebolag som företagsform för driften på gården har genomförts. Intervjuerna genomfördes på respektive respondents gård.

5.1 Företagsbeskrivning

Nedan presenteras förutsättningar för respektive fallföretag samt en beskrivning av aktiebolaget och familjesituation. Företagen har anonymiserats till A, B och C. I företag C är ägandet delat mellan 3 individer, dessa individer kallas C1, C2 och C3. Det är lantbrukare C1 som har intervjuats.

5.1.1 Företag A

Företaget bedriver lantbruksverksamhet som inkluderar cirka 460 suggor där cirka två tredjedelar föds upp på gården och en tredjedel förmedlas vidare till en annan gård. Totalt produceras 15 000 smågrisar årligen. Företaget bedriver även växtodling på 620 hektar där spannmål och raps är i fokus i växtföljden. Företaget har på senare tid investerat i vind- och solkraft utanför de andra verksamhetsgrenarna. Aktiebolaget bildades 2021 och bedrevs innan som ett enkelt bolag. Ägarna i aktiebolaget är man och fru som vardera äger 50 procent av aktierna. Båda ägarna arbetar heltid på gården tillsammans med ytterligare fem stycken heltidstjänster. Aktiebolaget omsätter år 2023 cirka 33 miljoner. Det enkla bolaget äger fortfarande marken och byggnaderna medan aktiebolaget äger maskinerna. Eftersom verksamhetens drift ligger i aktiebolaget arrenderar aktiebolaget mark från det enkla bolaget. Detta är det enkla bolagets huvudsakliga inkomst och dess utgifter består av kostnader som går att hänföra till lantbruksfastigheten. Arrendenivån regleras i nivå med vad det enkla bolaget har för räntekostnader och amorteringar, detta gör att det enkla bolaget historiskt har gjort låga resultat. Det finns två barn inom familjen och ett av barnen hjälper till på helger när tid finns. Det är för ägarna av lantbruksföretaget och aktiebolaget oklart i dagsläget om något av barnen vill ta över lantbruket i framtiden. Det var företagets redovisningskonsult som rådde dem att starta aktiebolag. Ägarna av lantbruket har stor tillit till rådgivaren och följde därför hans råd.

5.1.2 Företag B

Företag B har två huvudinriktningar på sin verksamhet: växtodling och försäljning av maskinoptimering till lantbruksmaskiner. Aktiebolaget och lantbrukare B:s enskilda firma startades i samband med ett generationsskifte av gården mellan jordbrukaren som i dagsläget äger gården och hans far år 2019 efter att lantbrukare B diskuterat frågan med sin rådgivare. Lantbruksdelen av företaget utgörs av cirka 90 hektar ägd mark med 10 procent ytterligare arrenderad mark intill. Lantbruket drivs idag gemensamt av lantbrukare B och hans far som brukar ytterligare cirka 200 hektar mark. Lantbrukare B:s far driver sin del av lantbruket separat i en enskild firma och äger samtliga lantbruksmaskiner som båda gårdarna använder. De totala kostnaderna mellan bolagen regleras med fakturering mellan bolagen beroende på vem som har stått för mer utgifter gentemot den andra. Arbetstid regleras ej. Försäljning av mjukvaror till lantbruksmaskiner står för 60 procent av omsättningen i lantbrukare B:s aktiebolag men lantbruket tar den större delen av arbetstiden. Han ser det som en stor fördel att bedriva de båda verksamhetsgrenarna i samma bolag då de dels är bra komplement till varandra rent tidsmässigt och dels då lantbrukets relativt låga omsättning och marginal i förhållande till eget kapital med fördel kan kombineras med en bransch med betydligt högre omsättning och marginaler. Omsättningen i den enskilda firman är cirka en miljon kronor, som består av arrende från aktiebolaget, och i aktiebolaget rör det sig om drygt sex miljoner kronor i omsättning. Lantbrukare B har som avsikt att successivt ta över inventarierna i sitt aktiebolag från sin fars enskilda firma i takt med att han bygger upp eget kapital i bolaget.

Lantbrukare B är även anställd i ett annat större lantbruksföretag där han arbetar med innovation och utveckling av lantbruksmaskiner. Detta ser dock lantbrukare B som något som över tid kommer minska på grund av att hans verksamhet tar mycket tid och energi och att det är svårt att få ihop privatlivet med tjänsten parallellt med verksamheten.

Av aktierna i aktiebolaget ägs 50 procent av lantbrukare B och 50 procent av hans flickvän. I verksamheten jobbar lantbrukare B, hans flickvän och en säsonganställd som arbetar under vår- och höstbruk. Lantbrukare B bedriver en enskild firma parallellt med aktiebolaget. Den enskilda firman får inkomster i form av arrendeintäkter från lantbrukare B:s aktiebolag. I den enskilda firman dras även kostnader som är kopplade till underhåll av fastigheten såsom sophämtning, elektricitet och räntekostnader. Arrendet regleras så att den enskilda firman går med ett resultat så nära noll som möjligt men ändå positivt. Arrendenivån fluktuerar därmed i

hög grad i takt med räntekostnaden i den enskilda firman. Vad gäller hur ägandet av byggnader och tillgångar mellan privat och aktiebolag, så anser ägaren att dessa beslut bör förankras med rådgivare inför investering och att strategin måste utgå från vad som är skattemässigt legalt men med bästa möjliga ekonomiska strategi.

5.1.3 Företag C

Intervju har skett med lantbrukare C1. Lantbrukare C1 tillsammans med två andra delägare, C2 och C3 äger lika stor del i aktiebolaget. Företaget är idag ett rent växtodlingsföretag som brukar 315 hektar på tre gårdar som alla är gårdsarrenden. Aktiebolaget startade gemensamt år 2017. Delägare C2 och C3, börjar närma sig 80-årsåldern och den tredje, lantbrukare C1, börjar närma sig pensionsåldern. Delägare C2 kommer att gå ur driften detta år och delägare C3 kommer att gå ur driften nästa år. I och med att delägare C2 kommer gå ur driften kommer han även säga upp sitt gårdsarrende. När detta sker funderar de övriga delägarna på att köra entreprenadkörning till den nya arrendatorn. Utöver delägarna arbetar en timanställd i aktiebolaget. Totalt omfattar nedlagda arbetstimmar i verksamheten motsvarande två heltidsanställningar. På respektive gård finns det spannmålsanläggning som aktiebolaget nyttjar. Samtliga maskiner ägs gemensamt av aktiebolaget vilka köptes in när aktiebolaget var nystartat från respektive delägars enskilda firma. Aktiebolaget tog över maskinlånen från de enskilda firmorna vid överlåtandet av maskiner. Delägarna fick ta viss del av borgen i driftbolaget och företagsinteckningar i bolaget togs till en början. Det gemensamma aktiebolaget äger endast maskiner och varulager. Delägare C3:s barnbarn är intresserade att ta över den kvarvarande driften. C2s aktier ska lösas in av C1 och C3 med hjälp av eget kapital. När lantbrukare C1 sedan slutar kommer han sälja sina aktier till delägare C3 som då äger hela verksamheten. Han kan då överlåta det till sitt barnbarn som blir ensam ägare av aktiebolaget. Idén att starta upp det gemensamma aktiebolaget uppkom vid dialog med rådgivare, som utformade upplägget som det ser ut idag.

I tabell 1 nedan presenteras en sammanställning på bakgrundsfakta rörande de tre olika företagen A, B och C. Denna tabell tydliggör när respektive aktiebolaget grundades, antal delägare samt ålder för respektive respondent i vardera företag. Tabellen tydliggör även företagens inriktning samt hur de har valt att fördela tillgångarna mellan deras aktiebolag och enskilda näringsverksamhet.

Tabell 1. Bakgrundsbeskrivning av respondenterna

<i>Respondent</i>	A	B	C
<i>Tidpunkt för grundande av aktiebolaget</i>	2021	2019	2017
<i>Antal delägare i aktiebolag</i>	2	2	3
<i>Ålder</i>	Medelålder	Yngre	Äldre
<i>Inriktning</i>	Grisproduktion, växtodling samt vind- och solkraft	Växtodling, mjukvaruutveckling	Växtodling
<i>Fördelning av tillgångar</i>	Enkla bolaget äger mark och byggnader. Aktiebolaget äger maskiner	Enskilda firman äger mark och byggnader. Aktieägarens far äger maskiner	Anläggningar arrenderas av delägarnas enskilda firmor, gemensamma aktiebolaget äger maskiner

5.2 Vad har lantbrukarna för strategi för att få ut medel för privat konsumtion?

5.2.1 Företag A

Delägarna i företag A tar ut lön från aktiebolaget. Lönen som delägarna tar ut går i linje med vad som krävs för att kunna utnyttja huvudregeln i 3:12-reglerna, vilket möjliggör att endast betala 20 procent kapitalskatt för utdelning upp till ett visst gränsbelopp. Då företaget har stora lönekostnader blir detta gränsbelopp relativt högt. Delägarna tar också ut utdelning utöver den lönen som de får ut av aktiebolaget. De finansiella förutsättningarna resulterar i att företaget samlar på sig räntefördelningsutrymme som möjliggör en lågbeskattad inkomstform från det enkla bolaget.

5.2.2 Företag B

Lantbrukare B ser för tillfället det inte som ett alternativ att plocka ut lön ur sitt aktiebolag. Lantbrukare B och hans familj lever för närvarande på intäkter som inte går att hänföra till firman utan lever på den sidotjänst kombinerat på avkastning av privata tillgångar. Detta kan dock tänkas att ändras på sikt, men för närvarande är ambitionen att återinvestera så mycket som möjligt och höja standarden på lantbruksfastigheten.

5.2.3 Företag C

Delägarna fakturerar timmar från de företag som de äger enskilt till det gemensamma aktiebolaget. Utdelning från driftbolaget har skett vid ett tillfälle sedan det gemensamma aktiebolaget startades. Utdelningen gjordes efter ett bra lönsamhetsmässigt år och utgjordes av kapital som gemensamt byggts upp i driftbolaget under tid. För att få en så rättvis fördelning som möjligt på resultatet fakturerar de främst för arbetade timmar då utdelningen inte tar hänsyn till hur mycket de har arbetat i verksamheten. Ersättning för spannmålshantering i exempelvis spannmålsanläggningar och maskinhallar fördelas proportionerligt via en avgift grundad på antal kvadratmeter anläggning som det gemensamma aktiebolaget använder sig av från respektive delägars gård. Lantbrukare B fakturerar både från sin enskilda firma samt sitt egna aktiebolag beroende vilket utrymme det finns för utrymme för lågbeskattad utdelning i respektive bolag.

I tabell 2 nedan sammanfattas avsnitt 5.2. Tabellen visar vilken strategi de olika respondenterna har för att ta ut medel för privat konsumtion från sina respektive verksamheter. Tabellen tydliggör att samtliga respondenter har olika strategier.

Tabell 2. Respondenternas strategi för att ta ut medel att leva för

Företag	A	B	C
Vad har lantbrukarna för strategi för att få ut medel för privat konsumtion?	Utdelning samt lön från driftbolaget	Lön från tjänst samt avkastning från andra tillgångar	Fakturerar gemensamma AB från enskilda firman alternativt från sitt eget aktiebolag samt enstaka utdelningar

5.3 Vad ser lantbrukarna för för- och nackdelar med vald företagsform?

5.3.1 Företag A

Den största anledningen varför delägarna valde att starta aktiebolag var för att det inte längre fanns utrymme för avskrivningar och det därmed inte fanns möjlighet att sänka bolagets resultat, vilket resulterade i höga resultat i enkla bolaget och därmed även hög skatt. Detta var en följd av god lönsamhet under flera år. En annan skattemässig fördel för företag A med att starta aktiebolag var 3:12-reglerna som är fördelaktiga i och med att de har höga personalkostnader i bolaget vilket gör att gränsbeloppet på lågbeskattad utdelning blir högt.

Något lantbrukare A har sett som en positiv följd från att ha startat aktiebolag är att de har fått möjlighet att på sikt kunna dela ut aktier i bolaget till exempelvis familjemedlemmar, vilket skulle kunna ge bra start på en generationsväxling av verksamheten enligt lantbrukare A. Genom att få in nya ägare i driften kan den nya delägaren bygga upp ett eget kapital som kan användas för att successivt köpa in sig gården och verksamheten. Lantbrukare A anser även att aktiebolag är en renare form av företagsform jämfört med enkla bolag och att fler förstår sig på företagsform vilket han anser positivt.

En nackdel som Lantbrukare A ser med aktiebolag är dess högre kostnader till följd av krav på revisor. En annan potentiell nackdel skulle kunna vara att man som anställd i aktiebolaget kan

orsaka större konsekvenser för verksamheten om Lantbrukare A eller hans fru själv är med om en arbetsplatsolycka. Att det även krävs dubbla redovisningar för det enkla bolaget och aktiebolaget gör att arbetskostnaden för administration och bokföring ökar anser lantbrukare A. Exempelvis läggs viss tid på internfakturering mellan den enskilda firman och aktiebolaget.

5.3.2 Företag B

Lantbrukare B ser inga större för- eller nackdelar med valet att starta aktiebolag, han ser det som en naturlig följd efter det ägarskifte som genomfördes mellan lantbrukare B och hans far. Bytet av företagsform genomfördes med hjälp av deras rådgivare och lantbrukare B är nöjd med detta val och skulle inte valt annorlunda med facit i hand. Lantbrukare B ser att aktiebolag och enskild firma har närmast sig varandra och att valet egentligen inte har någon större påverkan på deras dagliga drift. Lantbrukare B menar att han inte har några incitament till att omarbete sitt val av företagsform, detta delvis för att han inte känner till hur ett annorlunda upplägg skulle kunna vara samt att han känner sig trygg med den rådgivning som han har fått från sin rådgivare. Lantbrukare B ser inte heller några nackdelar med att aktiebolag skulle vara mer omständligt att bedriva jämfört med en enskild firma utan uppskattar delningen mellan den privata och verksamhetens ekonomi.

En följd av valet av företagsform som lantbrukare B anser vara positiv är att han har fått möjligheten att ta in sin partner som delägare i företaget. Detta ses som en fördel då partnern får möjlighet att engagera sig mer och skapa en förståelse för att jobbet tar upp stor del tid och energi för lantbrukare B i perioder. Lantbrukare B anser att aktiebolaget skapar en tydlighet vad gäller ägarstruktur och gör att partnern får mer insikt och förståelse för hur verksamheten fungerar och kan på så sätt bidra till verksamheten på ett bättre sätt.

Lantbrukare B har inte funderat över hur valet av företagsform kan påverka framtida generationsväxling, detta då de ligger så pass långt fram i tiden och att han i dagsläget har stort fokus på att den kortsiktiga strategin med verksamheten. Detta ses som ett framtida problem som får tas då och detta skall tas med en sakkunnig inom området. Han har dock uppfattningen att aktiebolag som företagsform är enklare att överlåta delar av verksamheten på ett tydligt och enkelt sätt.

En nackdel som lantbrukare B ser med att bedriva både enskild firma och aktiebolag är att kontakten med banken blir krångligare. I och med de dubbla driften så är det svårt för bankerna att på ett enkelt sätt få insyn i bolaget kring hur det faktiskt presterar ekonomiskt. Lantbrukare B menar att bankerna gärna endast ser till den enskilda firman vilket han medvetet inte plockar fram resultat. Detta resulterar i att banken får svårt att förstå hur ekonomin faktiskt kommer att kunna gå ihop. Detta skapar enligt lantbrukare B irritation och gör bankkontakter generellt mer omständliga.

5.3.3 Företag C

En anledning till varför företag C startade aktiebolag var att de redan innan bedrev maskinsamarbete mellan gårdarna och ägde andelar i maskinerna. De såg då att de kunde öka lönsamheten på de ursprungliga gårdarna genom att starta ett aktiebolag. En annan anledning varför de startade aktiebolaget var för att förbättra logistiken och styrningen av inköp och försäljning av varor. Innan fanns vissa problem med logistiken från spannmålsanläggningarna i skördetid. Ytterligare en anledning varför de startade aktiebolaget var att lantbrukare C1 önskade mindre arbetstid och ansvar, men fortsatt vara delaktig i verksamheten. Vid avveckling av det gemensamma aktiebolaget överlåtts lantbrukare C1:s aktier till hans privata aktiebolag. Detta för att skapa ett utdelningsutrymme och sedan sälja aktierna till verksamhetens efterträdare lågbeskattat, vilket lantbrukare C1 anser vara en stor fördel. Skatteplaneringen har blivit bättre vid bytet av företagsform men var inte en av huvudanledningarna varför de valde att starta ett gemensamt aktiebolag.

Möjligheten till att utbyta idéer mellan delägarna och kunna diskutera hur och varför verksamheten fungerar som den gör, är något som lantbrukare C1 tycker både är givande för verksamheten och har varit roligt. De olika delägarens kvaliteter och förmågor har enligt lantbrukare C1 kunnat utnyttjas på ett bättre sätt med den större driften. Lantbrukare C1 har även ett eget aktiebolag där hans andel av vinsten som uppkommit i det gemensamma driftbolaget har överförts till. Upplägget med att fakturera driftbolaget från sin enskilda firma och sedan plocka ut utdelning i hans egna aktiebolag har fått effekten att lantbrukare C inte är nöjd med sin pension. Det kapital som byggts upp i lantbrukare C1:s egna aktiebolag kommer senare användas till pension. Han anser att det både finns för och nackdelar med detta upplägg. Lantbrukare C1 hade valt samma strategi som de har gjort om han fick välja igen. Han upplever att även de andra delägarna skulle göra likadant. Lantbrukare C1 anser att det inte finns några

nackdelar för delägarna att bedriva aktiebolag tillsammans men han tror att det finns enskilda firmor som inte vill att deras företag ska bli granskade av andra om exempelvis lönsamheten inte är hög. Lantbrukare C1 anser att det är viktigt att delägarna är införstådda med att det aldrig går att uppnå fullständig rättvisa mellan delägarna vilket de måste ha en förståelse över. Den ökade insynen på aktiebolag som företagsform har gjort att delägarna har känt en ökad press på att ta fram bra resultat, vid exempelvis en granskning av bank för nya lån.

Tabell 3 nedan sammanfattar avsnitt 5.3. Tabellen redogör för de för- och nackdelar som respektive respondent ser med deras valda företagsform. Det framgår av tabellen att samtliga respondenter ser en fördel med lägre beskattning och tydligare ägarstruktur.

Tabell 3. För- och nackdelar med vald företagsform enligt respondenterna.

Företag	A	B	C
Fördelar som har nämnts	Lägre beskattning, tydligare ägarstruktur, enklare att överlåta delar av bolaget	Lägre beskattning, tydligare ägarstruktur,	Lägre beskattning, tydligare ägarstruktur, minskad risk för privatpersonen
Nackdelar som har nämnts	Högre kostnader, kräver större noggrannhet	Sämlre förståelse från banker	Mer insyn från externa parter

5.4 Vad har lantbrukarna för mål med sin verksamhet?

5.4.1 Företag A

Lantbrukare A anser att det viktigaste är att man ska trivas och må bra med sitt jobb. Ett av de mål som lantbrukare A för tillfället har för sin verksamhet är att öka lönsamhet och att göra produktionen mer rationell och självstyrande vilket skulle kunna möjliggöra att ägarna kan vara mer lediga och ägna sig åt fritid och familj. Enligt lantbrukare A är lantbruk inte som vilken bransch som helst då jobbet går in mycket i lantbrukarens livsstil. Lantbrukare A anser att lantbruk generellt är en livsstil och att lantbruksbranschen skiljer sig från andra branscher. Lantbrukare A anser det viktigt att ha gårdens historia i beaktning när verksamheten bedrivs.

Fokus framåt i verksamheten ligger på att förbereda inför kommande generationer och möjliggöra att de får möjlighet att satsa på det som de är intresserade av. Detta anser lantbrukare A vara en parameter som gör att vidare expansion av nuvarande produktion bör göras med försiktighet. De långa avskrivningstiderna och den långa tidshorizonten i kalkylerna som krävs för att göra fler större satsningar inom animalieproduktion gör att det är svårt att satsa stort när det för nuvarande är oklart kring vem som skall ta över samt vad de potentiellt nya ägarna vill ha för verksamhetsinriktning. På grund av detta har fokus sista tiden legat på att satsa bredare på flera andra verksamhetsgrenar där man inte låser upp sig på samma sätt över tid. Ett exempel på det har varit att starta gårdsbutik på gården. Denna satsning har lantbrukare A tyckt varit rolig och något som går att bygga vidare på. Kopplingen direkt till konsumenten ser lantbrukare A som utmanande och rolig även om lönsamheten förhållandevis inte varit så stor.

5.4.2 Företag B

Lantbrukarens mål med aktiebolaget är att det skall vara ett bolag som genererar så stor vinst som möjligt för att kunna vidareutveckla sin jordbruksfastighet. Enligt lantbrukare B var fastigheten som han nu har tagit över eftersatt och behovet av renovering och upprustning av bostad- och ekonomibyggnader var och är fortsatt stort. Detta är något som lantbrukare B redan har börjat med och har som avsikt att fortsätta. Denna process anser lantbrukare B var omöjlig att endast finansiera av kapital från jordbruket. Den gemensamma driften med mjukvaruoptimeringen kommer väl till pass då överskott från denna verksamhetsgren kan användas till lantbruket. Ett annat mål som lantbrukare B har med sin verksamhet är att med hjälp av verksamheten kunna uppnå en hög levnadsstandard med stor flexibilitet i vardagen. Lantbrukare B definierar hög levnadsstandard med fint boende med fin omgivande miljö. Lantbrukare B anser att målet med verksamheten variera mycket över tid beroende på hans situation, allt ifrån att vid vissa tillfällen kunna vara ledig kortare stunder till att vilja växa bolaget till ett stort och erkänt bolag. Det övergripande målet med verksamheten anser lantbrukare B vara att kunna lämna över något som är i bättre skick till kommande generationer jämfört med vad man en gång fick.

5.4.3 Företag C

Att bedriva ett lönsamt företag som ger en bra vardag anser lantbrukare C1 vara av stor vikt. En av de viktigare parametrarna för en bra vardag anser lantbrukare C1 är att ha roligt på jobbet. Genom att starta det gemensamma aktiebolaget med sina nuvarande kollegor anser lantbrukare

C1 ha gjort att arbetet har blivit betydligt roligare med en större gemenskap på jobbet. Möjligheten att bolla idéer mellan sig och sina kollegor ser lantbrukare C1 som en stor fördel då det dels är utvecklande för honom personligen samt att det oftast ger ett bättre resultat i slutändan. Han anser även att den större driften med ökad lönsamhet har gett möjlighet att i högre grad utveckla driften vilket lantbrukare C1 ser som en drivkraft och mål i sin verksamhet. Lantbrukets högre lönsamhet har även gjort att lantbruket till högre grad kunnat bidra med avkastning som möjliggör en högre levnadsstandard för lantbrukare C1. Genom att bygga upp ett kapital i den enskilda firman samt sitt eget aktiebolag har lantbrukare C1 möjlighet att senare plocka ut kapital som i form av pension, detta varit ett mål som lantbrukare C1 har haft som mål under den senaste tiden.

Tabell 4 sammanfattar avsnitt 5.4. Tabellen sammanfattar de mål som respektive respondent har för sin verksamhet. Det framgår att samtliga respondenter har mål som kretsar kring lönsamhet.

Tabell 4. Respondenternas mål med deras verksamhet

Företag	A	B	C
Mål med verksamheten som nämnts	<ul style="list-style-type: none"> -Det ska vara kul att vara lantbrukare och arbeta -Bra lönsamhet för att kunna möjliggöra mer fritid och arbeta mindre -Ta hand om det arv man ha fått och eventuellt kunna föra det vidare -Skapa goda förutsättningar för kommande generation. 	<ul style="list-style-type: none"> -Generera så stor vinst som möjligt för att upprätthålla hög levnadsstandard och stor flexibilitet i vardagen -Öka storleken på verksamheten -Förbättra lantbruksfastigheten långsiktigt 	<ul style="list-style-type: none"> -Det skall vara roligt att jobba -Utbyte av sina kollegor -Genom god lönsamhet kunna investera i annat som ökar livskvaliteten

5.5 Hur ser lantbrukarna på valet av företagsform med hänseende på risk?

5.5.1 Företag A

På grund av att lantbrukare A och hans fru numera är anställda av sitt eget aktiebolag lyder de numera under samma regler som de övriga anställda på gården. Detta anser lantbrukare A har ökat risken för större ekonomiska konsekvenser vid en olycka som drabbar delägarna. Lantbrukare A nämner även att om aktiebolaget blir skadeståndsskyldigt med större belopp än vad aktiebolaget har kapital kan det vara en fördel att bedriva aktiebolag, men detta anser inte lantbrukare A vara en anledning till bytet av företagsform.

5.5.2 Företag B

Lantbrukare B har inte haft risk som en påverkande faktor när valet av företagsform gjordes. Han uppfattar att aktiebolaget skulle kunna vara en fördel vad gäller ansvar för eventuella olyckor och ekonomiskt ansvar. Detta är dock inget som lantbrukare B anser är viktigt och har inte lagt ner tid för att undersöka skillnaderna mellan företagsformerna.

5.5.3 Företag C

Lantbrukare C1 ser en viss fördel med att bedriva driften i aktiebolag kontra enskild firma med avseende på risk. Han ser att den ekonomiska distanseringen mellan hans privatekonomi och företagets ekonomi till viss del har ökat hans utsikter för att klara ekonomiska svårigheter. Han anser att det hade varit lika illa att gå i konkurs gemensamt som personligen och har uppfattningen att de andra delägarna har samma uppfattning.

6. Analys och resultat

I detta kapitel analyseras den empiriska datan från studien med hjälp av det teoretiska ramverket. Teman utifrån kodning av empirin har tagits fram. Genom denna analys framkommer resultatet av studien.

6.1 Fallföretagens struktur och dess bakomliggande orsaker

Empirin visar att det finns stora likheter med hur tillgångsfördelningen mellan bolagen såg ut på respektive gård. Jordförvärvslagen har resulterat i att de respondenter som äger mark gör det i en enskild näringsverksamhet eller i enkelt bolag. Således bedrivs lantbruket i olika företagsformer när driften ligger i ett aktiebolag. Jordförvärvslagens lagstiftning kräver förvärvstillstånd (Regeringen 1979) för aktiebolag som vill förvärva mark med några undantag som ingen av de respondenterna ser som möjligt att träffa. Detta resulterar i att ägandet blir begränsat till respondenterna som privatpersoner. Aktiebolagen ägde tillgångar såsom maskiner och varulager medan lantbrukarnas egna firmor alternativt enkla bolag ägde mark och anläggningstillgångar. I lantbrukare A:s och B:s fall var upplägget lika vad gäller hur arrendet av mark och anläggningstillgångar korrigerades mellan aktiebolaget och den enskilda firman. I båda fallen anpassades arrendet så att den enskilda firman gör så liten vinst som möjligt. I lantbrukare C1:s fall var situationen annorlunda då hans gård var ett gårdsarrende, alltså ägde han ingen mark själv.

6.2 Val av aktiebolag utifrån lönsamhet

Att ha driften i aktiebolag som företagsform har i vissa fall visat sig vara ekonomiskt lönsamt. Olika företagsformer kan tillämpa olika lågbeskattade inkomstformer (Malmenstedt 2019). Även Featherstone et al (2021) beskriver att en orsak varför verksamheter med flera företagsformer ökar är för att minimera skatt. Alla respondenter nämner skattefrågan som en anledning till att starta aktiebolag. Lantbrukare A och B nämner det som den främsta anledningen till grundandet medan lantbrukare C1 ansåg att andra parametrar vägde tyngre. De finansiella verktyg som finns tillgängliga i aktiebolag, bland annat utdelning, tyckte alla

respondenter var bättre än de som fanns inom företagsformerna, enskild näringsverksamhet eller enkla bolag. Den ökande kostnaden för administration för att bedriva dubbla bokföringar såg lantbrukare A som en nackdel med att bedriva aktiebolag, fördelen med en mer fördelaktig beskattning bedömde lantbrukare A som överstigande.

Hur lantbrukarna fick ut finansiella medel skilde sig mellan företagen. Deras strategi var för samtliga lantbrukare framtagen i dialog med sina rådgivare. Lantbrukare A:s verksamhet hade god lönsamhet samt en hög personalkostnad vilket resulterade i ett högt gränsbelopp för lågbeskattad utdelning. För att denna skatteregel skulle bli tillgänglig tog de även ut lön i företaget. Lantbrukare B sparade det kapital som genereras inom verksamheten i aktiebolaget. Detta såg lantbrukare B som en fördel då han endast behövde betala bolagsskatt på vinsten i bolaget och slipper därmed betala inkomstskatt på vinsten vilket annars hade varit fallet i en enskild firma. Detta gjorde att lantbrukaren på ett snabbare sätt kan få tillväxt i verksamheten. Lantbrukare C1 och de övriga delägarna i aktiebolaget fakturerade arbetade timmar till det gemensamma aktiebolaget och flyttade genom detta över sin del av resultatet till sin enskilda firma alternativt sitt eget aktiebolag. Genom att ha både ett personligt aktiebolag och sin enskilda firma kunde lantbrukare B dela upp vinsten mellan bolagen beroende på vilket av bolagen som har utrymme för lågbeskattad utdelning. Respondenternas olika strategier för att ta ut likvida medel var anpassade utifrån deras förutsättningar i verksamheten och var utformade för att för att minimera skatten.

Samtliga respondenter anser att aktiebolaget endast påverkar lantbrukaren risk på ett finansiellt plan.. De såg att distanseringen mellan de som privatpersoner och deras verksamhet gör att risken för att deras privatekonomi drabbas på grund av att verksamheten går dåligt minskar. Respondenternas svar var entydiga i att denna fördel hade liten betydelse i deras val av företagsform.

6.3 Val av aktiebolag utifrån struktur

I både Lantbrukare A:s och B:s fall så ser respondenterna att aktiebolaget som företagsform har underlättat familjens samarbete med verksamheten då de har kunnat inkludera sina partners på ett sätt som respondenterna ser som en fördel. Företagets tydliga struktur där flera ägare har möjlighet att äga lika del ger enligt respondenterna A och B en större känsla av samarbete och ökar därmed samhörigheten och förståelsen för att partnern under perioder där de lägger stor tid och energi i verksamheten. Lantbrukare B anser dock att företagsformen är en nackdel när vad gäller att få förståelse från banker då de har svårare att se hela verksamheten som en helhet och därmed har svårt att få den överblick av verksamheten som behövs för att kunna bedöma verksamhetens återbetalningsförmåga. Likaså ser lantbrukare C1 tydligheten med företagsformen som en fördel på grund av möjligheten till att äga företaget till lika del med sina kollegor. Det tidigare maskinsamarbete som de nuvarande ägarna till företag C hade, kunde genom starten av aktiebolaget fördjupas genom det gemensamt ägande av driftbolaget vilket lantbrukare C1.

6.4 Val av aktiebolag utifrån värderingar och mål

Lantbrukarna har olika mål med sin verksamhet. Detta följer sig logiskt då deras mål är uppsatta utefter deras subjektiva värderingar som skiljer sig individer emellan (Schwartz 2006). Alla tre respondenterna upplever att verksamheten påverkar dem starkt i deras vardag, ser arbetet som mer än ett vanligt jobb och driver inte verksamheten enbart i vinstsyfte. Något lantbrukarna har gemensamt är att de tycker att lantbruket är något som är roligt och att de har relativt långa tidshorisonter vad gäller uppsatta mål med sin verksamhet. Två av tre respondenter hänvisar bland annat till hur de vill att verksamheten ska anpassas inför nästa generation. Alla tre anser att en ökad lönsamhet ger positiva effekter på såväl verksamheten som privatlivet. Lantbrukarna strävar efter de högre värdena som Robinson (2013) har utformat i olika grad. Exempelvis har lantbrukare B fokus på att en ökad lönsamhet kan möjliggöra investeringar i verksamheten och fastigheten och på så sätt utveckla verksamheten till ett större och mer erkänt bolag. Detta går att koppla samman med de *självförstärkande värderingarna* som handlar om självförverkligande av lantbrukaren själv. Även lantbrukare A har fokus på effektivisering och ökad lönsamhet, men att det i stället kan möjliggöra utökad utrymme för fritid och att

verksamheten kan göras mindre beroende på ägarnas insatser i vardagen. Detta går likaså koppla till de *självförverkligande värderingarna*. Respondenternas olika familjesituationer påverkar de mål som är uppsatta för verksamheten. Lantbrukare A har två barn som eventuellt är intresserade av att ta över verksamheten på sikt. Hur detta skall gå till samt vad de vill satsa på är dock än oklart vilket har gjort att verksamheten för närvarande fokuserar på att förbereda verksamheten så att kommande generation kan anpassa verksamheten utefter sina preferenser. I lantbrukare B:s fall ligger nästkommande generationsväxling längre fram i tiden. Lantbrukare B ser trots den långa tidshorisonten att ett av hans mer betydande personliga mål är att lämna över en verksamhet i ett bättre skick än när han själv tog över. Lantbrukare C har inte på samma sätt fokus på hur verksamheten skall leva vidare efter sin tid som lantbrukare. Han har ingen i sin familj som vill ta över hans del i verksamheten utan hans andel kommer på sikt att lösas in. Lantbrukare C1 är istället för närvarande inriktad på att uppfylla de *konservativa värderingarna* i form av tryggheten i att kunna leva på de tillgångar som han byggt upp i verksamheten. I detta har företagsformen spelat en god roll i dess förmånliga skattemässiga regelverk. Att aktiebolaget gemensamt kan bygga upp kapital som kan lösa ut delägare ger möjligheten att för lantbrukare C1 kan gå ur driften på ett relativt smidigt sätt. Hans nuvarande fokus ligger istället på att bygga upp kapital i sin enskilda firma och sitt eget aktiebolag som han kan leva under sin pension. Vid aktiebolagets grundande hade även Lantbrukare C1 strävat efter *öppenheten för förändrade värderingar* då han såg den nya företagsformen som en möjlighet att öka välmåendet på jobbet med stimulansen av utbytet från sina nya kollegor och en utmaning med den nya organisationsstrukturen. Lantbrukarens olika prioriteringar kring värden speglar att de olika individerna är i olika faser av livet och har olika personliga behov. Detta bekräftas av Robinson (2013) forskning som menar att hur personer prioriterar dessa värden är individuellt och att det påverkas av individens omgivning och ålder.

6.5 Resultat av analysen

Jordförvärvslagen har lett till liknande fördelning av tillgångar mellan fallföretagens olika företagsformer och att arrendenivåerna anpassas i samtliga bolag för att vinstbeskattning ska ske i aktiebolaget istället för enskilda firman. Valet att bilda aktiebolag har varit ekonomiskt lönsamt för samtliga respondenter. Genom den utförda fallstudien går det konstatera att

respondenterna i denna studie anser att lönsamhet är den huvudsakliga faktorn till valet av företagsform. Lönsamheten är central i samtliga verksamheter men det finns olika bakomliggande orsaker grundade till att företagen vill vara lönsamma. Respondenterna i lantbrukssektorn ser aktiebolagsformens tydliga struktur och möjlighet till lika ägande som en fördel för att underlätta familjesamarbete och generationsskifte samt öka samhörighet och förståelse för närstående. Lantbrukarna har varierande mål för sin verksamhet, influerade av individuella värderingar och livssituationer. Dessa mål påverkar vilka faktorer lantbrukarna tycker är viktiga i sina val av företagsform.

7. Diskussion

7.1 Diskussion utifrån tidigare studier

Flera tidigare studier har utförts som behandlar vilka faktorer det är som ligger till grund för individers val av företagsform. Verksamheternas finansiella förutsättningar och goda lönsamhet har resulterat i brist på avskrivningsunderlag för att hålla ner resultatet och därmed skatten. Bytet till en annan företagsform var ett strategiskt steg för att optimera skattemässiga fördelar, vilket Lundin och Åkesson (2011) menar är den viktigaste faktorn vid val av företagsform. Malmenstedt (2019) skriver i sin studie att en kombination av enskild firma och aktiebolag i många fall kan vara den mest rationella strategin gällande val av företagsform för företag i Sverige utifrån ekonomiska faktorer. Malmenstedt (2019) menar att kombinationen möjliggör för verksamheten att kunna utnyttja en lågbeskattad inkomstform från vardera företagsform, räntefördelning i enskilda näringsverksamhet och 3:12-reglerna i aktiebolaget. Denna studie visar likheter utifrån respondenternas svar då samtliga respondenter anser att uppstarten av deras aktiebolag har bidragit till en ökad lönsamhet i och med den lägre beskattningen. Respondenterna bekräftar alltså Malmenstedt (2019) tidigare forskning som menar att lönsamhet kan stärkas genom att företagen på ett bättre sätt kan utnyttja de olika företagsformernas skatteverktyg och på så vis inte behöver betala lika mycket skatt.

Featherstone et al (2012) beskriver hur större gårdar med flera parter ofta väljer att starta aktiebolag för att förtydliga företagsstrukturer. Lundin och Åkesson (2021) bekräftar att företagsstrukturen är en faktor som påverkar företagare i valet av företagsform. Detta är något som denna studie kan instämma med. För samtliga respondenter i denna studie har aktiebolagets företagsstruktur setts som en stor fördel. Två av tre ser fördelen i att kunna inkludera familjemedlemmar, vilket har lett till ökad känsla av samhörighet samt underlättat samarbetet och förståelsen för verksamheten. Tidigare forskning visar att valet av företagsform är viktigt för familjeföretag och att verksamheter som ägs och drivs inom en familj gör valet mer komplext på grund av tillkommande faktorer såsom rättvisa och ansvarsfördelning inom familjen (Goldberg 2007), vilket vår studie bekräftar. I det tredje fallet i denna studie har möjligheten att äga lika delar av bolaget varit direkt avgörande för valet av företagsform, i detta fall var dock samägandet med utomstående.

Resultatet av analysen av den insamlade empirin visar att de bakomliggande orsakerna till varför lantbrukarna önskade ökad lönsamhet och bättre struktur var att respondenterna ansåg att det var en förutsättning för att uppnå deras personliga mål. De personliga målen hos lantbrukarna skilde sig mellan individerna i denna studie. Detta styrks av Schwartz (2006) som menar att en individs värderingar baseras på vad som är viktigt i individens liv vilket skiljer sig individer emellan. Resultatet visade även att de personliga målen i verksamheterna var alla starkt kopplade till vilken fas de var i livet. Robinsson (2013) bekräftar detta i sin forskning som visar att en individs värderingar grundar sig i individens kön, ålder samt vilken kultur som omger individen. Resultatet av analysen berikar teorin då den visar att lantbrukarnas värderingar och mål även är starkt påverkade av lantbrukarens familjesituation och verksamhetens framtida succession.

7.2 Metoddiskussion

I kapitel 4 beskrivs den valda forskningsmetoden för denna studie. Urvalet av respondenter baserades på ett snöbollsurval, där författarna har valt deltagare baserat på vad tidigare respondenter har rekommenderat (Bryman & Bell 2021). De utvalda respondenterna inkluderade en skatteexpert och tre lantbrukare som har startat aktiebolag. Dessa respondenter valdes på grund av att dessa individer är väl insatta i vad konsekvenserna av att välja att starta ett aktiebolag innebär och på så sätt bedöms kunna bidra till relevant empiri inom ämnet. En risk med att välja respondenter utifrån rekommendationer från andra respondenter är att resultatet riskerar att snedvrída den större bilden då personer tenderar att rekommendera andra personer som har liknande bakgrund och åsikter (ibid.) Snöbollsurval är dock ett effektivt sätt att undersöka forskningsområden som omfattar en relativt svåråtkomlig population som innehar expertis inom ett visst område (ibid.) På grund av studien omfattar relativt få respondenter kan studiens överförbarhet kritiseras. Denna studies har dock inte som syfte att dra generella slutsatser utan fokuserar på att utöka förståelsen för specifika fall. Likheterna mellan fallen kan leda till hypoteser kring en populations egenskaper. Skillnaderna mellan fallen visar dock på företagens olikheter och att de i vissa hänseenden är svårt att dra generella slutsatser kring dess beteende.

7.3 Vidare forskning

För att fördjupa förståelsen kring företagares strategi kring företagsform ytterligare skulle det vara intressant att undersöka de företagare som har stått inför valet att starta aktiebolag men valt att inte göra det. Vilka avgörande faktorer de såg för att inte starta aktiebolag hade varit intressant att undersöka för att få en mer komplett bild av ämnet. Det skulle även vara intressant att göra kvantitativ forskning kring hur lantbrukare ser på valet av företagsform, vilka faktorer som är viktiga och hur det går att koppla till deras personliga mål för att se hur lantbrukare inställning till val av företagsform ser ut på populationsnivå. Något annat som skulle kunna undersökas är hur en förändring av jordförvärvslagen skulle påverka resursfördelningen mellan lantbrukares personliga ekonomi och verksamhetens drift. Denna studie har sett tendenser att Jordförvärvslagen har inverkan på resursfördelning, hur en eventuell förändring av denna lag skulle påverka lantbrukares strategi och lönsamhet är dock oklart.

8. Slutsats

Studiens syfte var att fördjupa förståelsen kring varför småföretagare väljer att starta aktiebolag baserat på företags finansiella situation och mål. Detta har uppfyllts genom att undersöka hur och varför lantbrukare har valt att starta aktiebolag samt hur det går att koppla det till personliga värderingar och mål. Studiens resultat visar att jordförvärvslagen utgör en ram gällande hur verksamheten struktureras och tillgångarna fördelas mellan driftsbolag och den enskilda firman eller det enkla bolaget. En förändring av jordförvärvslagen skulle kunna leda till en ökad andel av tillgångar i aktiebolag. Incitamenten till varför lantbrukare väljer att starta aktiebolag bredvid sin enskilda firma kan variera men att lantbrukarens huvudsakliga incitament till att starta aktiebolaget ofta är grundat på lantbrukarens mål med verksamheten. Målen med respektive lantbrukares verksamhet är i huvudsak orienterade kring lönsamhet, vilket har resulterat i att den skatterelaterade faktorn ofta har varit av störst betydelse vid valet att starta aktiebolag. Att kunna utnyttja aktiebolagets skattemässiga verktyg, främst i form av 3:12-reglerna, har resulterat i lägre beskattning för respondenternas verksamheter. För att minska beskattningen ytterligare har det i vissa fall även kombinerats med skattemässiga verktyg från den enskilda näringsverksamheten såsom räntefördelning. En fördel som är genomgående mellan samtliga respondenter är att lantbrukarna ser aktiebolaget som en enklare företagsform som på ett bättre sätt kan förenkla den nuvarande och framtida företagsstrukturen. Aktiebolagets möjlighet till samägande kan dels göra det enklare att få familjemedlemmar delaktiga i verksamheten och kan underlätta ett djupare samarbete mellan olika verksamheter genom att bedriva verksamheterna som en enhet. Aktiebolagets struktur kan även leda till delägande av framtida generationer, vilket kan vara ett bra sätt att få yngre personer delaktiga i verksamheten. Lantbrukarna har genomgående tyckt att uppdelningen mellan deras och verksamheten har varit till fördel och ser inte den ökade administrationen med dubbla bokföringar som ett så stort problem. Studien visar även att distanseringen mellan aktiebolaget och lantbrukarnas privata tillgångar kan minska lantbrukarnas personliga ekonomiska risk men att detta inte påverkat lantbrukarna vid valet av att starta aktiebolag. Samtliga respondenter har påbörjat processen med byte av företagsform från inrådan av deras finansiella rådgivare. Respondenterna anser även att valet av företagsform har varit rationellt och har inte sedan uppstarten av aktiebolaget ändrat beslutet.

Referenser

- Alvesson, m. (2003). Beyond neopositivists, romantics, and localists: a reflexive approach to interviews in organizational research. *Academy of management review*,
- Ansoff, I. (1969). *Företagsstrategi i teori och praktik*. Prisma.
- Axelsson, R. (2006). Strategiska beslut och strategiskt beslutsfattande. http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/leo/leo_0046-PDF/leo_0046_83383.pdf
- Bengtsson, L. & Skärvad, P.-H. (2011). *Företagsstrategiska perspektiv*. Studentlitteratur.
- Blair, E.S. & Marcum, T.M. (2015). Heed Our Advice: Exploring How Professionals Guide Small Business Owners in Start-Up Entity Choice. *Journal of Small Business Management*, 53 (1), 249–265. <https://doi.org/10.1111/jsbm.12073>
- Bolagsverket (2020). *Vad är ett aktiebolag? – Bolagsverket*. <https://bolagsverket.se/foretag/aktiebolag/vadarettaktiebolag.477.html> [2023-10-24]
- Borden, b.t. (2018). Income-based effective tax rates and choice-of-entity considerations under the 2017 tax act. *National tax journal*,. <https://doi.org/10.17310/ntj.2018.4.02>
- Brinkmann, S. (2014). *Unstructured and semi-structured interviewing*. *The Oxford handbook of qualitative research*.
- Browning, G., Webster, F. & Halcli, H. (1999). *Understanding contemporary society: Theories of the present*.
- Bryman, A. & Bell, E. (2021). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. 3. uppl. Liber.
- Burns, T. & Roszkowska, E. (2016). *Rational choice theory: Toward a psychological, social, and material contextualization of human choice behavior*. 2. uppl. Theoretical Economics Letters.
- Clarke, V. & Braun, V. (2016). Thematic analysis. *The Journal of Positive Psychology*, 12, 1–2. <https://doi.org/10.1080/17439760.2016.1262613>
- Featherstone, A.M., Wood, M.A., Herbel, K.L. & Langemeier, M.R. (2012). Multiple entity farms: a growing and challenging phenomenon. B. Moss, C. (red.) (B. Moss, C., red.)

Agricultural Finance Review, 72 (2), 210–221.
<https://doi.org/10.1108/00021461211250447>

Fortnox (u.å.). *Vad är Företagsform? Definition och förklaring*.
<https://www.fortnox.se/fortnox-foretagsguide/ekonomisk-ordlista/foretagsform> [2023-11-07]

Företagarna (u.å.). *Vilken bolagsform är bäst? aktiebolag vs enskild firma*.
<https://www.foretagarna.se/driva-eget-foretag/starta-eget-foretag/aktiebolag-vs-enskild-firma/> [2023-10-30]

Goldberg, M.A. (2007). Choice Of Entity For The Family Business. *Journal of Applied Business Research (JABR)*, 23 (2). <https://doi.org/10.19030/jabr.v23i2.1395>

Hård, S., Malmberg, H., Karlsson, T. & Svensson, P. (2023). *Areals lilla gröna 2023*.

Johnson, G., Scholes, K. & Whittington, R. (2009). *Fundamentals of strategy*. Pearson Education.

Jordbruksverket (2021). *Vem behöver jordförvärvstillstånd?*
<https://webbutiken.jordbruksverket.se/sv/artiklar/vem-behoover-jordforvarvstillstand.html> [2023-10-24]

Jordbruksverket, (2022a). *Jordbruksföretag och företagare 2022*. [text].
<https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/jordbruksverkets-officiella-statistik/jordbruksverkets-statistikrapporter/statistik/2022-11-10-jordbruksforetag-och-foretagare-2022> [2023-09-27]

Jordbruksverket, (2022b). *Jordbruksföretag och areal efter Storleksgrupp, Företagskategori, Variabel och År*. PxWeb.
http://statistik.sjv.se/PXWebPXWeb/pxweb/sv/Jordbruksverkets-statistikdatabas/Jordbruksverkets-statistikdatabas__Jordbruksforetag__Jordbruksforetag-och-jordbruksforetagare/JO0106F02.px/ [2023-10-24]

Kallio, H., Pietilä, A.-M., Johnson, M. & Kangasniemi, M. (2016). Systematic methodological review: developing a framework for a qualitative semi-structured interview guide. *Journal of Advanced Nursing*, 72 (12), 2954–2965.
<https://doi.org/10.1111/jan.13031>

Kommunalskatter (u.å.). *Ekonomifakta*. <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/skatt/Skatt-pa-arbete/Kommunalskatter/> [2023-10-14]

Lagerstedt, J. & Rappe Nilsson, J. (2023). *Fysiskt eller juridiskt ägande?* [Avancerad nivå, A2E]. <https://stud.epsilon.slu.se/19320/> [2023-11-07]

Lunden, B. (u.å.). *Skatt i enskild firma – en snabbgenomgång*.
https://www.bjornlunden.se/enskild-firma/skatt-i-enskild-firma__534 [2023-10-14]

- Lunden, B (2023). *Skatt i aktiebolag*. https://www.bjornlunden.se/skatteplanering/skatt-i-aktiebolag__536 [2023-12-05]
- Malmborg, H. (2023). *Intervju med Henrik Malmborg*.
- Malmenstedt (2019). - en analys av lönsamheten i olika organisationsformer för ett jordbruksföretag.
- Martin-Clouaire, R. (2017). Modelling Operational Decision-Making in Agriculture. *Agricultural Sciences*, 8 (7), 527–544. <https://doi.org/10.4236/as.2017.87040>
- NE (u.å.). *Företag*. <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/f%C3%B6retag> [2023-11-07]
- Niemi, A. (2023). *3:12 reglerna – så beskattas du för utdelning 2023 - Revideco*. <https://www.revideco.se/aktieutdelning/312-reglerna-sa-beskattas-du-for-utdelning/> [2023-12-05]
- Regeringen (1979). *Jordförvärvslag (1979:230)*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/jordforvarvslag-1979230_sfs-1979-230/ [2023-10-19]
- Robinson, O.C. (2013). Values and adult age: findings from two cohorts of the European Social Survey. *European Journal of Ageing*, 10 (1), 11–23. <https://doi.org/10.1007/s10433-012-0247-3>
- Schwartz, S.H. (2006). Basic Human Values: An Overview.
- Skatteverket, (u.å.a). *Näringsfastigheter*. <https://skatteverket.se/foretag/drivaforetag/foretagsformer/enskildnaringsverksamhet/naringsfastigheter.4.361dc8c15312eff6fd2c1b1.html> [2023-09-26]
- Skatteverket, (u.å.b). *Så beskattas din lön*. <https://skatteverket.se/privat/skatter/arbeteochinkomst/sabeskattasdinlon.4.54a3d27615036ac09f316ce.html> [2023-10-14]
- Skatteverket, (u.å.c). *Inkomst av näringsverksamhet*. <https://skatteverket.se/foretag/drivaforetag/foretagsformer/enskildnaringsverksamhet/inkomstavnaringsverksamhet.4.361dc8c15312eff6fd2b612.html> [2023-10-13]
- Skatteverket, (u.å.d). *Arbetsgivaravgifter*. <https://www.skatteverket.se/foretag/arbetsgivare/arbetsgivaravgifterochskatteavdrag/arbetsgivaravgifter.4.233f91f71260075abe8800020817.html> [2023-10-14]
- Skatteverket, (u.å.e). *När ska man betala statlig inkomstskatt och hur hög är den?* <https://www.skatteverket.se/privat/etjansterochblanketter/svarpavanligafragor/inkomst>

- avtjanst/privattjansteinkomsterfaq/narskamanbetalastatliginkomstskattochhurhogarde n.5.10010ec103545f243e8000166.html [2023-10-14]
- Skatteverket, (u.å.f). *Beskattning av kapitalinkomster / Rättslig vägledning / Skatteverket*.
<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2023.14/2714.html> [2023-10-14]
- Skatteverket, (u.å.g). *Fåmansföretag*.
<https://skatteverket.se/foretag/drivaforetag/foretagsformer/famansforetag.4.6efe6285127ab4f1d2580001861.html> [2023-10-16]
- Skatteverket, (u.å.h). *Regler för fåmansföretag – en översikt*.
<https://skatteverket.se/foretag/drivaforetag/foretagsformer/famansforetag/reglerforfamansforetagenoversikt.4.41f1c61d16193087d7f4d82.html> [2023-10-16]
- Skatteverket, (u.å.i). *Räntefördelning*.
<https://skatteverket.se/foretag/drivaforetag/foretagsformer/enskildnaringsverksamhet/rantefordelning.4.361dc8c15312eff6fd2db8f.html> [2023-10-16]
- Skatteverket, (u.å.j). *Företagsformer*.
<https://www.skatteverket.se/foretag/drivaforetag/foretagsformer.4.3016b5d91791bf546791c37.html> [2023-11-03]
- Skatteverket, (u.å.k). *Enkelt bolag*.
<https://www.skatteverket.se/foretag/drivaforetag/foretagsformer/enkeltbolag.4.6d02084411db6e252fe8000928.html> [2023-12-04]
- Skatteverket, (u.å.l). *Avskrivningar*.
<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2024.1/339134.html> [2024-03-30]
- Svensson, U. & Broberg, A. (2020). *Byte från enskild firma till aktiebolag- En praktisk handbok*. Björn Lunden.
- Verksamt (2022). *Så fungerar en enskild näringsverksamhet*.
<https://www.verksamt.se/starta/valj-foretagsform/enskild-naringsverksamhet> [2023-10-14]
- Verksamt (2023). *Så fungerar ett aktiebolag*.
<https://www.verksamt.se/starta/valj-foretagsform/aktiebolag> [2023-10-24]
- Yin, R.K. (2014). *Case study research: Design & methods*.
- Åkesson, A. & Lundin, A. (2011). *Vilka faktorer påverkar valet av företagsform? | Lund University*. <https://www.lunduniversity.lu.se/lup/publication/1979887> [2023-12-06]

Populärvetenskaplig sammanfattning

Trenden idag är att jordbruken blir större och färre till antalet. Det finns även en trend i att jordbruksföretag som bedrivs av juridiska personer ökar i andel även om enskilda firma fortsatt är den överlägset största i andel. En juridisk person är en verksamhet, företag eller organisation som har förmågan att inneha rättigheter och åtaganden på samma sätt som en fysisk person. Inom lantbruksbranschen är ofta dessa juridiska personer aktiebolag. Det är ett stort och viktigt beslut att välja företagsform. Många faktorer påverkar valet av företagsform, speciellt i familjeföretag där många individer är berörda av verksamheten och frågan kring överlåtandet till nästa generation är närvarande.

De flesta aktiebolag i lantbruksbranschen är så kallade driftbolag. I driftbolagen sköts den dagliga verksamheten, men driftbolaget äger inte alla tillgångar. Varför aktiebolaget inte kan äga alla tillgångar såsom mark, är på grund av den rådande jordförvärvslagen som gör det svårt att äga mark som juridisk person. Jordförvärvslagen finns för att upprätthålla balansen mellan mark ägd av juridiska- och privatpersoner och vill med det förebygga att större bolag köper upp mark som de inte sedan bor och verkar på.

En skillnad som finns mellan enskild firma och aktiebolag är dess struktur, dess regelverk och vilka skattemässiga verktyg som de har tillgängliga. I en enskild firma finns skattemässiga verktyg såsom räntefördelning och expansionsfond medan aktiebolag har 3:12 regler att använda sig av i skatteplaneringen.

Den här studien har riktat in sig på lantbrukare som har startat aktiebolag och undersöker vad de tycker är viktigt när de väljer företagsform. Datan har samlats in genom intervjuer med tre

lantbrukare och en skatterådgivare. En analys från den insamlade empirin resulterade i att det går att konstatera att valet av företagsform grundas i individens mål med sin verksamhet vilka var främst lönsamhetsrelaterade. Genom att lantbrukarna kunde bedriva både enskild firma och aktiebolag kunde lantbrukarna använda sig av de skattemässiga verktygen från respektive bolag vilket ledde till en lägre total beskattning för verksamheten vilket de såg som en stor fördel. Resultatet visade även att aktiebolagets struktur gjorde att man kunde involvera familjemedlemmar i verksamheten på ett bättre sätt.

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Även om du inte publicerar fulltexten kommer den arkiveras digitalt. Om fler än en person har skrivit arbetet gäller krysset för samtliga författare. Du hittar en länk till SLU:s publiceringsavtal på den här sidan: <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Bilaga 1

Intervjuguide med lantbrukare:

-Bakgrund

1. *Hur ser din verksamhet ut idag?*
2. *Vilken inriktning har gården? Växtodling/djur/skog mm?*
3. *Hur många anställda på gården? Hur många av dom är familjemedlemmar?*
4. *Hur länge har ni drivit driften i AB?*
5. *Ungefärlig omsättning EF och AB?*
6. *Hur ser strategin ut för resultatfördelningen?*
7. *Hur förhåller sig AB:t till enskilda firman? Hur hänger de ihop?*

-Val av aktiebolag

1. *Hur många aktieägare finns i AB?*
2. *Hur ser din personliga strategi ut för att plocka ut lön/utdelning?*
3. *Vad ser du för för- och nackdelar med din valda strategi? (Varför har du din strategi?)*
4. *Vad fick dig initialt att starta AB?*
5. *Är det samma anledningar varför du fortsatt har AB idag eller har du sett några andra fördelar under tidens gång?*
6. *Skulle du välja att göra likadant om du stod inför samma val idag?*
7. *Ser du några nackdelar med att bedriva ett AB parallellt med Enskild firma?*
8. *Ser du risk att binda upp ekonomiska medel i AB, ex vid investering i EF?(följdfråga)*
9. *Finns det några anledningar utanför de skattemässiga varför du valt att starta AB?*
10. *Har aktiebolaget spelat en roll i tidigare generationsväxling? Kommer den att göra det i kommande?*
11. *Vad har du för mål med din verksamhet? (Ses det bara som inkomstkälla?)*
12. *Har dina mål med verksamheten påverkat valet att starta ett aktiebolag?*
13. *Hur ser tillgångsfördelningen ut mellan AB och EF?*
14. *Ser du några fördelar med att bedriva AB utifrån risk?*
15. *Om det skulle vara möjligt att äga marken i aktiebolaget, skulle det då vara intressant? Varför?*
16. *Var väljer ni att investera ex i nya anläggningstillgångar?*